

DARBININKAS

LIV NR. 12 SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. ANTRADIENIS - TUESDAY, VASARIS - FEBRUARY 18, 1969 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221 10 CENTU

TRIUKŠMAS TIES BERLYNU

— Maskvos ginklas už dabartinių sienų Europoj palikimą

Ulbrichto supurkšti dėbesys ties Berlynu tebesilaiko. Kas juose slepiasi, paaiškės tik vasa- turės viešėti kelias valandas prez. Nixonas, ir kada už ke- lių dienų po jo išvykimo pra- dėš rinktis V. Vokietijos prezi- dento rinkikai.

Kad V. Vokietijos presiden- tas nebūtų renkamas Berlyne, veikia vystėsi dviem frontais: administraciniu ir diplomaciniu.

Ulbrichto vyriausybė pirmiau- sia paskelbė administracinių pa- tvarkymą, kuris įsigaliojo per- eitą šeštadienį (vasario 15). Juo skelbiama, kad V. Vokietijos prezidento rinkikams draudžia- ma vykti į Berlyną keliais, skirtingai susisiekimui tarp Berlyno ir V. Vokietijos pasienio. Tų rinkikų yra 1,036.

Toks pat draudimas taikomas V. Vokietijos kariuomenės na- riams, V. Vok. parlamento kra- to apsaugos komisijų nariams ir pagelbiniam personalui, suriš- tam su prezidento rinkimu. Mi- nėtų kategorijų asmenys turi bū- ti sulaukyti ir deportuoti. Jei toks asmuo dar būtų pažeidęs ir kitus parėdymus, jis gali bū- ti teisiamas.

Jeigu tais pačiais keliais bus rasta vežama rinkimams skirta medžiaga, ji turi būti konfis- kuota.

Dekreto galiojimo laikas ne- nurodytas — jis veiks iki at- šaukimo. Po dekreto įsigalio- mo susisiekimas autostrada su- mažėjo, bet greičiausiai daugiau dėl iškritusio sniego, o ne dėl trukdymo.

Diplomatinė veikla vyko per Maskvos ambasadorius Bonno- je, Londone, Paryžiuje ir Wa- shingtone. Pati Ulbrichto vy- riausybė pasiuntė notą JAV, Anglijai ir Prancūzijai, bet jos nebuvo priimtos, kadangi toji vyriausybė nėra pripažįstama. Londonas, Paryžius ir Washing- tonas savo keliu priminė Mask- vai, kad ji atsakinga už susi- siekimą su Berlynu, bet ne Ul- brichto vyriausybė.

Kariniai pratimai dabar?

Nėra šimtaprocentinio tikru- mo, bet labai stiprus įtarimas, kad ši pavasarį numatyti Var- šuvos pakto narių kariniai pra- timai R. Vokietijoje yra pa- ankstinti — jie bus pradėti prieš numatytus V. Vokietijos prezidento rinkimus. Jeigu taip, tai lėktuvų pratimais pri- sidengiant gali būti trukdo- mas orinis susisiekimas tarp Berlyno ir V. Vokietijos. Tai bū- tų jau rimtesnis dalykas, nors sunku patikėti, kad Maskva da- ...

— **Peace Corps eilėna** vėl pradėjo jungtis jaunimas. Ir vi- si į užsienius dviem metam. Per- nai kandidatų skaičius buvo la- bai sumažėjęs dėl blogo Ame- rikos vardo užsieniuose ryšium su Vietnamo karu ir įvairiais vardais prisidengusių bolševikų sukeltos maišaties jaunimo tarpe.

— **Gallup Poll** daviniams, 59 proc. apklaustųjų patenkinti iškšolinio Nixono reikalų tvar- kymo būdu, 5 proc. nepatenkin- ti, 36 proc. dar neturi savo nuo- monės. Dauguma norėtų, kad tvarkydamos valstybės reikalus jis eitų vidurio keliu — nepa- taikautų nė kairėnė dešinėn.

— **Sovietam palankūs asmens** Čekoslovakijoje gauna pasiūly- mus vykti į atstovybės užsie- niuose, nes tai yra naujas bū- das nors laikinai atsikratyti jų kritikos. Panašiai daroma su slovakais, kurie skundžiasi ne- gauną darbo federalinėse tar- nybose.

— **Keliam JAV Valstybės** Departamento skyriam anglų kalba leidžiamieji Eltos biule- teniai siuntinėjami nuo pat jų leidimo pradžios. Naujos vy- riausybės įvesdinimo išvaka- rėse dar vienas Valst. Depart- mento skyrius paprašė jam šį biuletinį siuntinėti. (E.)

bar ieškotų rimtos bėdos. Bet nustatyta, kad Berlynan atvy- kęs maršalas Jakubovskis turė- jo pasitarimų su kitais Varšu- vos pakto narių kariais. Bet Maskva ikišiol niekad nėjo taip toli, kad iššauktų karinį trijų vakariečių atkirtį.

Triukšmas tikslas
Periودیškai ties Berlynu su- keliamas triukšmas turi tolimes- nių ir artimesnių tikslų.

Ulbrichtas nori kaip nors pri- gydyti mintį, kad V. Berlynas yra R. Vokietijos teritorija, lai- kinaai turinti specialų politinį statusą. Bet R. Vokietijos vy- riausybė priklausanči teisė da- boti, kad ten nieko nedarytų V. Vokietijos vyriausybė. Jokia paslaptis, kad ir Maskva ir Ul- brichtas nori į jungti Vak. Ber- lyną ir R. Vokietiją. Tik kaip?

Karinė okupacija pavojinga, todėl ieškoma kitų kelių. Ikišiol nė vienas neprivedė prie tiks- lo, bet dabar sugalvotas gali kokių žingsniuku prie to tiks- lo priartinti. Taip atsitiktų ta- da, jei V. Vokietijos vyriausy- bė neatlaikytų spaudimo ir at- šauktų prezidento rinkimus Ber- lyne. Todėl yra pagrindo tikė- ti, kad kariniai pratimai tikrai bus, kad jų priedangoje būtų galima išvystyti didesnę spau- dimą. Gal ir apsispręs trys va- karų didieji patartai Bonnos vy- riausybei nusileisti? Maskvai nėra ką prarasti, ji gali tik lai- mėti. Tai yra artimiausias Ber- lyno triukšmo tikslas.

Tolimiausias tikslas betgi yra pats svarbiausias Rusijos užsie- nio politikos uždavinys — iš- saugoti nepaliestą dabar Euro- poje esančias sienas. Tas rei- kalas bus saugos tol, kol bus padalinta Vokietija. Jai susijun- gus, prie Rusijos dabartinių va- karinių sienų atsirastų progų Maskvai nepalankiam įvykiams susidaryti. Todėl visi bandymai įčulpti vakarinį Berlyną ir rusiš- kas valdas yra pirmieji reikš- mės įvykiai.

Bandymų kronika

1948 birželio 24 pradėta Ber- lyno blokada, kurią sąjunginink- kai per metus sulaužė garsiuo- ju "oro tiltu". 1951 rugsėjo 1 įvesti mokesčiai vykstantiems autostrada iš V. Vokietijos į Berlyną. 1952 gegužės 26 už- daroma siena su V. Vokietija, įrengiant trijų mylių gilumo į- tvirtintą pasienio zoną, sienos apsauga perduota rytų vokie- čiams. 1958 metais Kruščevas grasina perduoti R. Vokietijos režimui visas Rusijai priklausan- čias kontrolės pareigas r. Ber- lyne, o vakarinį Berlyną rei- kalauja padaryti demilitarizuo- tu laisvu miestu. Į tą projektą rytinis Berlynas neįeina, nes jis jau įjungtas į R. Vokietiją. 1961 rugp. 13 pradėta statyti garsioji gėdos siena. 1968 balandžio 13 V. Vokietijos vy- riausybės nariams ir aukštes- niems pareigūnams uždrausta naudotis autostrada vykstant į Berlyną. Ir dar visa eilė ir viso- kiai trukdymų ir varžymų, įvedant mokesčius, pasus ir ki- tokias kontroles.

Tie visi bandymai pastaruo- ju laiku vis supuola su V. Vo- kietijos projektams megzti kul- tūrinius ir ūkinius ryšius su Ul- brichto Vokietija. Tais sukelt- tais erzeliais tos Bonnos postan- gos pamiršamos, vėl nukelia- mos, nes Maskvai geri santy- kiai R. Vokietijos su Bonna yra labai nepriimtini, kadangi jie pavojingi Rusijos europinei politikai. Ir taip jau 20 su vir- šum metų.

Kilęs susikirtimas labai nepa- tinka New York Times vadovy- bei, nes tai trukdo jos perša- mai tiltų tiesimo tarp Maskvos ir Washingtono politikai. V. Vo- kietijos pasikėtinimas rinkti pre- zidentą Berlyne vadinamas ne- išmintingu žingsniu. Bet ir NYT pripažįsta, kad jis teisė- tas.

Hanojus tebedelsia: ką tokia taktika turėtų reikšti?

Paryžius. — Vasario 13 čia įvyko ketvirtas posėdis, besita- riant su S. Vietnamu dėl Viet- namo karo užbaigimo. Pasikal- bėjimai vyko 6 valandas, bet joks klausimas iš senos vietos nepajudėjo.

JAV atstovas H. C. Lodge naujų pasiūlymų nepadarė, tik prašė atsakyti į jo seniau pa- teiktus klausimus. S. Vietnamo atstovas nesutiko atsakinėti ir pasiūlė svarstyti tik vieną klausi- mą — Amerikos kariuomenės ištraukimą iš P. Vietnamo be jokių sąlygų. Tokį klausimą svarstyti yra pasiūlęs ir JAV ambasadorius, tik ne vien Ame- rikos, bet ir S. Vietnamo kariuomenės išvedimą iš dabartinio P. Vietnamo. Taigi Hano- jaus atstovas atsiplėšė nuo Lod- ge pasiūlymo tik jam patinka- mą dalį ir pradėjo vaikišką žaidimą, lyg tai būtų kokia ne- paprasta išmintis.

Jei kas su tokia kalbėjimo- si tvarka sutiktų, tada būtų la- bai lengva visą reikalą sutvaik- kyti, nes jei Washingtonas su- tikėtų be sąlygų pasitraukti iš Vietnamo, tada, Hanojais ma- nymu, pabirtų Saigono vyriausybė ir visas Vietnamas patektų į Hanojais vyriausybės val- das. Taip pasibaigtų visa byla ir kartu Paryžiaus pasitarimai. Tokia tuo tarpu yra Hanojais atstovų kalba.

Kodėl taip daroma?
Ko tokia taktika siekiama, galima tik spėlioti. Aišku tik, kad Hanojais gudrus vadai (jie tikrai gudrus!) nesitiki Washing- tono besąlyginės karinės ir poli- tinės kapituliacijos. Aišku,

LIETUVOS ATSTOVAS BAL- TŲJŲ RŪMŲ PRIEMIME
JAV prezidentas ir ponis Ri- chard Nixon sausio 31 darė pri- ėmimą Baltuose Rūmuose Wa- shingtone esantiems dipl. misi- jų šefams ir jų žmonoms.

Lietuvos atstovas ir ponis O. Kajeckienė dalyvavo tame pri- ėmime. Priėmimo metu JAV prezi- dentas trumpai pasveikino aukštuosius svečius ir palinkė- jo jiems sėkmės. Į tai dipl. kor- puso vardu trumpa kalba atsa- kė Nikaragos ambasadorius, dipl. korpuso dekanas, padėko- damas už priėmimą ir palinkėda- mas JAV prezidentui viso ge- riausio.

Priėmime buvo apie 300 sve- čių.

NUSIKALSTAMAI KLAIDINGA
Roma. — Pereitą sekmadie- nį, kaip dabar įprasta, Paulius VI miniai žmonių sakė trumpą kalbą. Bet šį kartą ji galėjo la- bai nepatikti visiems, besivadi- nantiems liberalais ir sąžinės laisvės aiškiniu žinovais.

Mat, dabar pradėta skelbti, kad žmogaus sąžinė yra viskas — ką ji tariamai sako, tas tei- singa. Ta teorija besiremiant, dabar teisinamos kunigų vedy- bos, abortai, gimdymų kontrolė techniškomis priemonėmis ir kas į galvą užplūsta.

Šį kartą Paulius VI priminė, kad tiek daug liberališko čiau- dėjimo sukėlusį encikliką apie gimdymų kontrolę katalikam yra privaloma. Remtis vien tik sąžinė yra slidus kelias, nes ne naujiena, kad ji gali būti ir nu- sikalstamai klaidinga. Tuo keliu einant, galima pradėti teisin- ti ir didžiausius nusikaltimus.

Bando laimėti derybomis, ko nelaimėjo karu

kaip buvę du Vietnamai. Hano- jaus atstovas išvyko tyliai, bet sustojo Maskvoje ir Pekinge il- giems pasikalbėjimams: ką to- liau daryti? Nutraukti karą ar dar kariauti? Jei kariauti, ko- kias pagalbos galima tikėtis?

Slapti posėdžiai
Iš paskutinio posėdžio išėjęs ambasad. Lodge susinervinęs pareiškė, kad nieko neišeis iš viešų posėdžių, reikėsia slaptų. Raminimasis neatrodo labai iš- mintingas, nes juk reiks atid- dengti ir slaptų posėdžių susi- tarimus. Yra manančių, kad Ha- nojais atstovas išvežė namo Washingtono-Saigono pasiūly- mus.

Pačiame Vietname dabar lau- kiamą to regiono papročiais va- dinamą Naujųjų Metų šventės, kuri pereinatis metais sąjungi- ninkams pasibaigė labai negar- bingai — Hanojais kariai su-

maišė veik visus provincijų miestus ir veik visai panaiki- no gyventojų pacifikacijos dar- bus. Po tokios pamokos šiemet daug atsargumo sąjungininkų pusėje: US kariams uždrausta būriais vaikščioti gatvėse, viet- namiečiams kariams atšauktos visos atostogos ir liepta budėti parengties stovy. Jeigu ir šiais metais tektų sąjungininkams nukentėti, derybos Paryžiuje per pranašaujamus 4 mėnesius gali nepasibaigti.

Pačiame Vietname dabar lau- kiamą to regiono papročiais va- dinamą Naujųjų Metų šventės, kuri pereinatis metais sąjungi- ninkams pasibaigė labai negar- bingai — Hanojais kariai su-

kaip buvę du Vietnamai. Hano- jaus atstovas išvyko tyliai, bet sustojo Maskvoje ir Pekinge il- giems pasikalbėjimams: ką to- liau daryti? Nutraukti karą ar dar kariauti? Jei kariauti, ko- kias pagalbos galima tikėtis?

Slapti posėdžiai
Iš paskutinio posėdžio išėjęs ambasad. Lodge susinervinęs pareiškė, kad nieko neišeis iš viešų posėdžių, reikėsia slaptų. Raminimasis neatrodo labai iš- mintingas, nes juk reiks atid- dengti ir slaptų posėdžių susi- tarimus. Yra manančių, kad Ha- nojais atstovas išvežė namo Washingtono-Saigono pasiūly- mus.

Pačiame Vietname dabar lau- kiamą to regiono papročiais va- dinamą Naujųjų Metų šventės, kuri pereinatis metais sąjungi- ninkams pasibaigė labai negar- bingai — Hanojais kariai su-

kaip buvę du Vietnamai. Hano- jaus atstovas išvyko tyliai, bet sustojo Maskvoje ir Pekinge il- giems pasikalbėjimams: ką to- liau daryti? Nutraukti karą ar dar kariauti? Jei kariauti, ko- kias pagalbos galima tikėtis?

Slapti posėdžiai
Iš paskutinio posėdžio išėjęs ambasad. Lodge susinervinęs pareiškė, kad nieko neišeis iš viešų posėdžių, reikėsia slaptų. Raminimasis neatrodo labai iš- mintingas, nes juk reiks atid- dengti ir slaptų posėdžių susi- tarimus. Yra manančių, kad Ha- nojais atstovas išvežė namo Washingtono-Saigono pasiūly- mus.

Pačiame Vietname dabar lau- kiamą to regiono papročiais va- dinamą Naujųjų Metų šventės, kuri pereinatis metais sąjungi- ninkams pasibaigė labai negar- bingai — Hanojais kariai su-

kaip buvę du Vietnamai. Hano- jaus atstovas išvyko tyliai, bet sustojo Maskvoje ir Pekinge il- giems pasikalbėjimams: ką to- liau daryti? Nutraukti karą ar dar kariauti? Jei kariauti, ko- kias pagalbos galima tikėtis?

Pačiame Vietname dabar lau- kiamą to regiono papročiais va- dinamą Naujųjų Metų šventės, kuri pereinatis metais sąjungi- ninkams pasibaigė labai negar- bingai — Hanojais kariai su-

kaip buvę du Vietnamai. Hano- jaus atstovas išvyko tyliai, bet sustojo Maskvoje ir Pekinge il- giems pasikalbėjimams: ką to- liau daryti? Nutraukti karą ar dar kariauti? Jei kariauti, ko- kias pagalbos galima tikėtis?

Pačiame Vietname dabar lau- kiamą to regiono papročiais va- dinamą Naujųjų Metų šventės, kuri pereinatis metais sąjungi- ninkams pasibaigė labai negar- bingai — Hanojais kariai su-

kaip buvę du Vietnamai. Hano- jaus atstovas išvyko tyliai, bet sustojo Maskvoje ir Pekinge il- giems pasikalbėjimams: ką to- liau daryti? Nutraukti karą ar dar kariauti? Jei kariauti, ko- kias pagalbos galima tikėtis?

Pačiame Vietname dabar lau- kiamą to regiono papročiais va- dinamą Naujųjų Metų šventės, kuri pereinatis metais sąjungi- ninkams pasibaigė labai negar- bingai — Hanojais kariai su-

kaip buvę du Vietnamai. Hano- jaus atstovas išvyko tyliai, bet sustojo Maskvoje ir Pekinge il- giems pasikalbėjimams: ką to- liau daryti? Nutraukti karą ar dar kariauti? Jei kariauti, ko- kias pagalbos galima tikėtis?

Pačiame Vietname dabar lau- kiamą to regiono papročiais va- dinamą Naujųjų Metų šventės, kuri pereinatis metais sąjungi- ninkams pasibaigė labai negar- bingai — Hanojais kariai su-

kaip buvę du Vietnamai. Hano- jaus atstovas išvyko tyliai, bet sustojo Maskvoje ir Pekinge il- giems pasikalbėjimams: ką to- liau daryti? Nutraukti karą ar dar kariauti? Jei kariauti, ko- kias pagalbos galima tikėtis?

Pačiame Vietname dabar lau- kiamą to regiono papročiais va- dinamą Naujųjų Metų šventės, kuri pereinatis metais sąjungi- ninkams pasibaigė labai negar- bingai — Hanojais kariai su-

kaip buvę du Vietnamai. Hano- jaus atstovas išvyko tyliai, bet sustojo Maskvoje ir Pekinge il- giems pasikalbėjimams: ką to- liau daryti? Nutraukti karą ar dar kariauti? Jei kariauti, ko- kias pagalbos galima tikėtis?

Pačiame Vietname dabar lau- kiamą to regiono papročiais va- dinamą Naujųjų Metų šventės, kuri pereinatis metais sąjungi- ninkams pasibaigė labai negar- bingai — Hanojais kariai su-

Maskva ir kitais klausimais. Bet visa tai tebėra tik spėlio- jimų stadijoje. Šios savaitės vi- dury Sovietų ambasadorius grį- žo iš Maskvos ir tuoju aplan- kė valstybės sekretorių W. Ro- gers. Galimas dalykas, kad ko- kią gerą žinią parvežė ir Viet- namo klausimu.

Laikui bėgant įvykiai paro- dys, kurie spėliojimai pasitvir- tino, kurie gi ne. Bet šia proga su pasitenkinimu galima paste- bėti, kad amerikiečiai šiose de- rybose Paryžiuje bando mažai kalbėti su spauda, nors jos spaudimas yra labai didelis. Tuo tarpu negalima labai pykti ir ant Hanojais derybinin- kų, kad jie bando Paryžiuje lai- mėti tai, ko ikišiol nepajėgė laimėti kovos lauke.

Paskutinė žinia bloga

Per slaptą Vietkongo radiją skelbiamas kovos įsakymas ka- rininiams daliniams per Tet pa- liaubas išvystyti galimai stip- riausia P. Vietnamo miestų puo- limą. Ypač raginama žudyti pa- cifikacijos daliniuose dirban- čius vietnamiečius ir amerikie- čius. Tie daliniai valo kraštą nuo vietkongo agentų ir apva- lytas vietoves įjungia į Saigo- no vyriausybės globą. Tai labai nuostolinga vietkongiečiam, nes jie netenka maisto, vyrų karui, žinių teikėjų ir politinės įta- kos.

Peipingo radijas savo ap- žvalgoj apie Paryžiaus derybas pasisako už Paryžiaus derybų nutraukimą ir ragina vesti lė- tą, priešą alinantį karą iki per- galės.

Le Duc Tho, vyr. S. Vietnamo dery- bininkas Paryžiuje. Išvyko namo pa- sitarimam, sustojo Maskvoje ir Pe- kinge.

JAV valstybės sekretorius pasisako Lietuvos reikalui

THE SECRETARY OF STATE WASHINGTON February 11, 1969

Dear Mr. Charge d'Affaires: It is with sincere pleasure that I extend to you greetings and best wishes on behalf of the Government and people of the United States on the occasion of the fifty-first anniversary of Lithuania's inde- pendence.

Lithuania's history is distin- guished by the courage of its patriots and the fortitude of its people in adversity. These vital qualities of the Lithuanian nation were tested many times during periods of foreign domination, and in 1918 Lithuania took its just place in the community of nations with the proclamation of its inde- pendence. The forcible incorp- oration of Lithuania by the

Soviet Union in 1940 frustrat- ed this achievement. In this new time of trial, the Lithu- anians have nevertheless shown their national culture and con- sciousness.

Americans and free men everywhere look with deep sympathy upon the aspirations of the Lithuanian people for freedom and national independ- ence.

The United States Govern- ment, by its continued refusal to recognize the forcible incorp- oration of Lithuania by the Soviet Union, affirms its belief in the right of Lithuania to self-determination

Sincerely yours, (s) William P. Rogers Mr. Joseph Kajeckas Charge d'Affaires of Lithuania

Pabėgęs kinas daug žino apie šnipinėjimą

Iš kom. Kinijos atstovybės Hagoje neseniai naktį pabėgęs jos vadovas Liao ho-shu yra di- delė špionažo žuvis, labai retai tokia tenušokanti į Vakarų pu- sę. Olandijos saugumui jis te- pasakė tik nuo A iki C, bet ame- rikiečiams, kurių žinioje jis da- bar yra, tikimasi pasakys nuo C iki Z. Olandijos teisingumo ministras išsitarė, kad jis "ne- įtikimai daug žino".

Bernas ir Paryžius esą di- džiausi Pekingo špionažo cen- trai Europoje, bet Hagoje esąs pagrindinis susisiekimo cen- tras su špionažo agentais, todėl Liao suteiktos žinios gali būti nepaprastos vertės — gali pa- daryti neveiksmingais visus Pe- kingo agentus V. Europoje.

Kodėl Liao pabėgo?

Jis Hagoje nuo 1963 m., to- dėl neturėjo progos išgyventi kultūrinės revoliucijos išsišoki- mų ir gali būti nutolęs nuo naujausių ideologinių reikalavi- mų. Kaip ekonomistas, jis sėk- mingai mezgė prekybos ryšius tarp Olandijos ir Kinijos. Greit kilo aukštyn tarnybos laiptais. Kai 1967 m. Pekingas atšaukė namo visus vyresniusius diplo- matus ideologiam perauklėji- mui, Liao liko Hagoje vyriaus- iu.

Bet... prieš kelis mėnesius pajuto, kad gali būti savo pa- valdinių sekamas. Prieš kiek lai- ko išaiškėjo, kad į Roterdamą turi atvykti kom. Kinijos pre- kinis laivas, kuriame bus puo- ta-priėmimas numatytiems pa- kviesti olandams. Tada Liao su- metė, kad nuo to laivo jis gali nebenuilpti. Ir pabėgo vieną naktį, apsvilkęs tik pizama ir lietpalčiu. Matyt, kad jau buvo

Liao ho-shu, pabėgęs į Vakarus Pe- kingo diplomatas

karšta. Jo žmona ir du vaikai yra li- kę Kinijoje, bet prasitariama, kad slaptai per Hong Kongą ir jiems yra pasisekę apieisti Ki- niją prieš jo pabėgimą.

— **Zymiai mažiau kandida- tų** registruojasi į pirmą kursą Kolumbijos universitete dėl pereitą pavasarį buvusių stu- dentų riaušių. Harvardo ir Ya- le universitetai turi daugiau prašymų, nes ten nebuvo stu- dentų riaušių.

— **P. Vietnamo viceprez. Ky** murmtelėjo, kad iš Paryžiaus taikos derybų išeis du Vietna- mai, ir kad derybos gali pasi- baigti per 4 mėnesius. Jis dabar išvyko namo, gi amerikiečiai la- bai įtemptai kalbasi su Hano- jais atstovais slaptuose susiti- kimuose.

— **Jordanas įteikė skundą J.** Tautų Saugumo Tarybai, kad Iz- raelis neverstų buv. Jordano Ja- ruzalės daly gyvenančių arabų biznierių registruotis Izraelio į- staigose. Tai vis bandymai tą Jeruzalės dalį išlaikyti Jordano pusėj.

Lietuvos general. konsulas A. Simutis Vasario 16 minėjime New Yorke pasveikino susirinkusius ir perskaitė Valstybės Sekretoriaus W. P. Ro- gers pareiškimą Lietuvos reikalui. Nuotr. P. Ažulovs

Amžinybėn iškelia tas, kuris jungė pasaulio lietuvius

A.a. Juozo Bačiūno mirties proga

Trečią kartą iš eilės šio laikraščio skiltyse tenka rašyti apie mirusiuosius. Šį kartą apie Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininką Juozą Bačiūną, kuris amžinybėn iškeliaovau sausio 23.

Sausio viduryje porą kartų vėlai vakare skambinau į Elgino liginę dr. K. Bobeliui. Abu kartus daktaro nepagavau, o žmona sakė, kad daktaras liginėje turįs labai įdomų pacientą, Juozą Bačiūną, ir su juo prabūnas iki vidurnakčio. Taip vieną vakarą prieš pat vidurnaktį dr. Bobelis pasakabino ir papasakojo, kaip jam malonu praleisti laisvalaikį liginėje su Juozu Bačiūnu, kuris tiek daug įdomių dalykų papasakojo iš Amerikos lietuvių gyvenimo praeities, ypač iš tų laikų, kai Lietuvos prezidentas A. Smetona atvyko į JAV. Aš siūliau daktarui bent dalį tų pasakojimų užrašyti ar užrekoruoti.

Bet J. Bačiūnas Elgino liginėje neilgai buvo. Po gerai pavykusios inkstų operacijos greit pasveiko ir išvyko iš Tabor ūkį. Kiek vėliau ruošėsi išvykti poilsui į šiltesnius kraštus, o pavasarį padaryti kažką staigmeną. Kun. A. Kezys, S.J., lietuvių foto archyvo vedėjas, suka žymiųjų lietuvių gyvenimo filmą, pavadintą "Dvylika". Tame filme buvo numatyta įamžinti ir J. Bačiūną. Bet šis filmuotojų vis neprisiėjo, sakydams, kad reikia palaukti pavasario, kad tada jis atliks naujų darbų lietuviškuose dirvonuose ir t.t. Kokią staigmeną pavasarį buvo numatę padaryti PLB pirmininkas, taip ir lieka paslaptis, nes sausio 23 po širdies priepuolio jo gyvybė užgeso. Tabor ūkyje šalia našlės liko Bačiūnų įpėdinis inž. V. Adamkus su žmona. Tad populiarus Tabor ūkis ir toliau pasilieka lietuvių rankose. Bet kas tą jungiančią geros valios ambasadoriaus vietą užims Pasaulio Lietuvių Bendruomenėje? Tai klausimas, kuris daugeliui kelia rūpestį.

★

Su Juozu Bačiūnu susipažinau prieš kelis metus, kai pirmą kartą su Dainavos ansambliu dalyvavau išvykoje į Tabor ūkį. Po vakarykščių koncertų, balių ir linksmų valandų (J. Bačiūnas buvo visiškai abstinencas) tą rytą panūdau su juo vienu pasikalbėti. Suradau jį uždariusį buvusios spaustuovės patalpas. Tuo momentu jis skaitė Darbininką. Tad ir susipažinome jam rankose laikant Darbininką. Jis prenumeravo, skaitė, o gal ir rėmė visą lietuvių patriotinę sąjungą.

Laisvės atgauti prosvaisčių yra. Čekoslovakijos okupacija ir ją seką įvykiai sukūrė viso pasaulio sąžinę ir davė laisvės viltį pavergtoms tautoms.

Patys Kremliaus despotai pripažino, kad Čekoslovakijos pavergimas būtinas, nes buvo grėsmė jų imperijai subyrėti.

Tačiau šiuo brutaliu žygiu

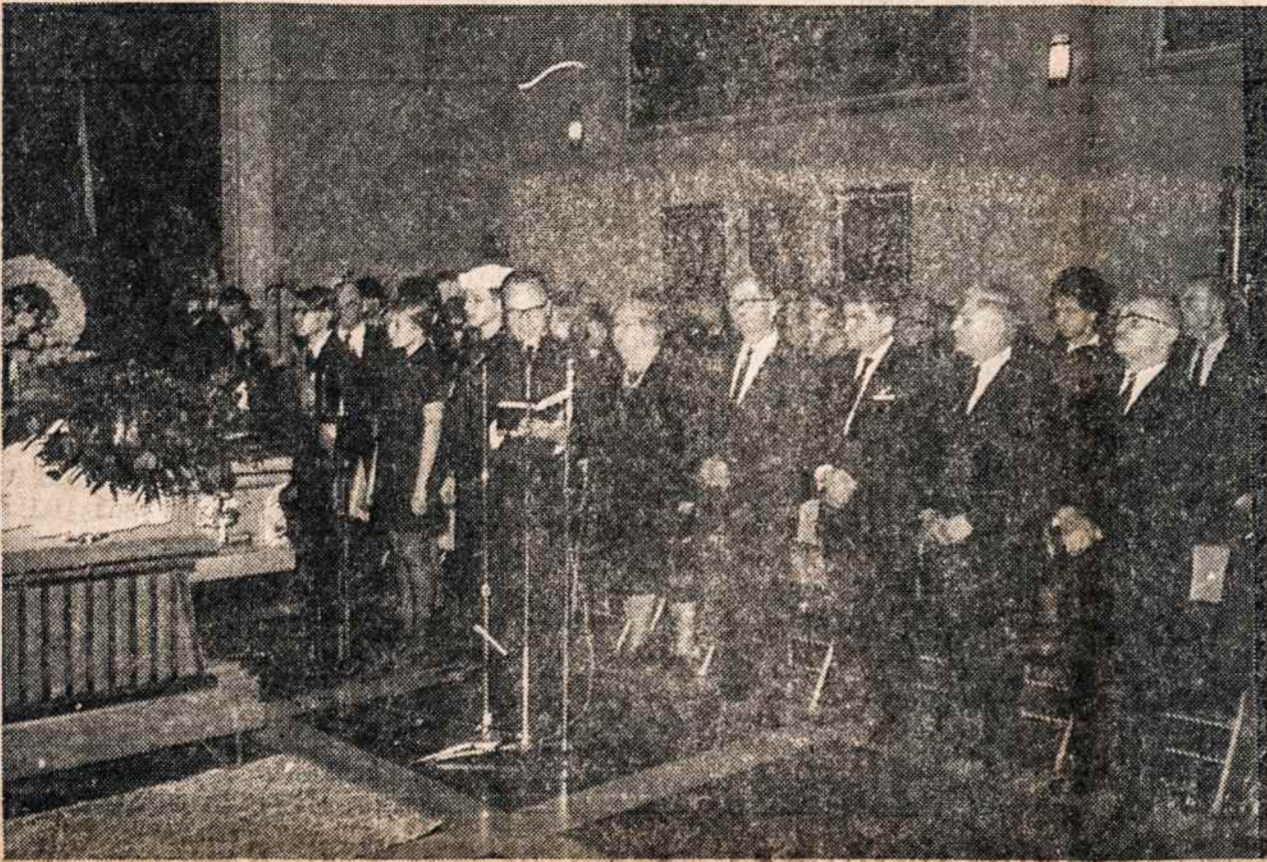
Jis daug Bačiūno pasakotų išpūdių užsirašė, nes praeities nuotykių buvo "peklinio" plunksnos stiprybė. Buvo žadėjęs gyvutį tų pokalbių reportažus paskelbti spaudoje. Bet šiandien jau beveik dveji metai, kai Alb. Valentinas išsiv. Kazimiero kapinėse, o jo užrašyti J. Bačiūno gyvenimo nuotykių taip ir liko nepasakoti. Dabar galiuosi, kad pats neužrašiau. Tikėjau su J. Bačiūnu dar daug kartų susitikti, išsikalbėti ir jo pasakojimus užrašyti. Bet tikiu, kad gal tai padarė kiti.

Tiesa, mum sutikti teko dar nemažą kartų, ypač kai jis buvo išrinktas PLB pirmininku. Jam esant tose pareigose, aš neišdrįsčiau prie jo prieiti

pirmas, pasisveikinti ir užkalbinti. Visada tai padarydavo jis. Kur tik pamatydavo mane, žiūrėk, iš tolo jau šaukia ir atbėga, gatavai ištiesęs dešinę ranką į priekį, ne kartą ją uždėdamas ant pečių ar kaklo. Jis gerai žinojo, kad nesu jo ideologijos žmogus. Bet jam tai nebuvo svarbu. Jis karštai mylėjo kiekvieną lietuvių, o plunksnos žmonės jam buvo ypatingai brangūs. Jis atmintinai galėjo cituoti visos eilės lietuvių spaudos bendradarbių straipsnius, o žiūrėk, jei iškelio kokį gyveninį reikalą, kur reikia ir pinigų, J. Bačiūnas tuoj atsivėsus auką. Bet visiem tekdavo išpildyti jo principinį prašymą — viešai neskelbti aukotojo pavardės.

Antra, mane su J. Bačiūnu jungė bendra profesija — spaustuvininko darbas. Juk jis savo žingsniu JAV pradėjo kaip spaustuvininkas. Vėliau buvo knygų ir laikraščių leidėjas, o galiausiai kurortų savininkas. Apie tai jis mėgo daug pasakoti. Keista, didieji Chicago amerikiečių dienraščiai, gavę velionies biografijos metmenis, didesnę dėmesį skyrė ne tam, kad jis PLB pirmininkas, bet kad buvo laikraščio "Lietuva" ir eilės knygų leidėjas. Iš to matome, kaip aukštai amerikiečių sluoksnuose vertinama spauda ir knygų leidimas.

Apie J. Bačiūną kaip bendruomenininką ir lietuviybės dirvonų artį aš čia ne nebendruosiu, nes tai labai pla-

Tėv. J. Borevičius, S.J., skaito psalmę prie PLB pirm. J. Bačiūno karsto Jaunimo centre, čionė matosi St. Barzdukas, inž. Eug. Bartkus, T. Blinstrubas ir Lietuvos gen. konsulas dr. P. Daužvardis. Visi jie tarė atsisveikinimo žodį. Nuotr. A. Gulbinsko.

MŪSŲ LIUDIJIMAS TEBŪNA KAIP KOVOS ŠAUKSMAS

Broliai ir Sesės!

Užbaigėme penkiasdešimtmetį — Laisvės kovos — metas ir žengiamė į antrą šimtmečio pusę. Deja, mūsų tėvynė Lietuva negali švęsti 51-jų nepriklausomybės paskelbimo metinių, trispalvei vėliavai plebėsuojančios.

Lietuvių tauta yra raudonojo ruso terorizuojama. Kaip ilgai teisė okupacija, teroras ir vergija?

Laisvės atgauti prosvaisčių yra. Čekoslovakijos okupacija ir ją seką įvykiai sukūrė viso pasaulio sąžinę ir davė laisvės viltį pavergtoms tautoms.

Patys Kremliaus despotai pripažino, kad Čekoslovakijos pavergimas būtinas, nes buvo grėsmė jų imperijai subyrėti.

Tačiau šiuo brutaliu žygiu

ALTO PIRM. EUGENIJAUS BARTKAUS KALBA, pasakyta per radiją 1969 Vasario 16 proga

Kremlius neišsaugojo bolševikinės imperijos griuvimo.

Jau šiandieną Sovietijoje stipriai keliama šūkiu, net aukojant gyvybes, reikalaujant asmeninių laisvių ir valstybinio apsisprendimo. Tai tik pirmosios laisvės kregždės.

Siuo metu mums, laisvojo pasaulio, gi ypatingai Amerikos, lietuviams tenka didelis uždavinys talkinti kovoję prieš bolševizmą. Mes turime liudyti pasaulio sąžinei savo pačių patirčių bolševikų tirionišką valdymo sistemą, įtikinti laisvąjį pasaulį, kad jis negali likti ramus ir taikingas, kol didelė žmonijos da-

lis yra vergijoje ir pasmerkta dvasiniam ir fiziniam sunaikinimui.

Mes turime įtikinti naująją savo krašto JAV administraciją, kad Lietuvos reikalas yra Amerikos reikalas. Turime pabrėžti ir įrodyti, kad Lietuvos ir kitų pavergtų kraštų klausimas būtų laikomas gyvu reikalu ir keliamas tarptautiniuose politikos forumuose.

Mūsų liudijimas tebūna kaip kovos šauksmas laisvo žmogaus su tykojančiu jį sunaikinti žvėrimis — bolševikų vergijos sistema.

Savo uždaviniams vykdyti mes, Amerikos lietuviai turime jungė jaunimą, išmoksintus intelektualus ir visą patriotinę visuomenę. Bet to negana — turime įtraukti ir politikos specialistus, o tam reikia daug lėšų. Seniausios politinės organizacijos, kovojančios už Lietuvos laisvę, Amerikos Lietuvių Tarybos vardu kreipiuosi į lietuvius, remiančius mūsų organizacijų veiklą savo pastangomis ir aukomis.

Kreipiuosi į mūsų tautiečius, remiančius Amerikos Lietuvių Tarybos ir Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto darbus. Kreipiuosi ir į tuos lietuvius, kurie dėl kokių nors priežasčių negali su mumis būti Vasario 16-tos sukaktį minint, bet širdyje jaučia pareigą remti Lietuvos bylos gynimo darbą ir prašau Lietuvos nepriklausomybės sukakties proga sustiprinti A.L.T. išdą savo pinigine auka, kad galėtume įvykdyti Amerikos lietuviams skirtą uždavinį pavergtai lietuvių tautai.

Bendromis pastangomis ir didžiu pasišventimu prisidėsime prie Lietuvos, mūsų tėvų krašto, laisvės.

(nukelta į 3 psl.)

VI. Ramojus

J. B. SHALINS-SALINSKAS — Laidotuvių direktorius. 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P-way Sta.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Kopyčios nemokamai visose miesto laido tuose. Tel. Virginia 7-4499.

VAITKUS FUNERAL HOME, Notary Public. 197 Webster Ave. Cambridge Mass. Pranas Vaitkus, laidotuvių direktorius ir balsamuotojas. Moderniška kopyčia šermentis dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostoną. TR 6-6434.

JOSEPH GARSZA — GRABORIUS, BALSAMUOTOJAS. 2 modernios kopyčios. 231 Bedford Avenue, Brooklyn, N.Y. 11211; EV 8-9770.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni kopyčia, Air-conditioned. A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public. 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

STEPHEN AROMISKIS (Armakauskas) — Graborius-balsamuotojas. Moderni kopyčia. 423 Metropolitan Avenue Brooklyn, N.Y. 11211, EV 7-4335.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius. 426 Lafayette St., Newark, N.J. 07105; tel. MARKET 2-5172. Paruosiamas garbingos laido tuves. Modernios kopyčios, oras vėdinamas.

N. F. WALKER, Inc. Laidotuvių direktoriai. Daug vietos automobiliams statyti. — 87-34 80th Street Woodhaven, N.Y. 11421, (212) MI 2-4343 ir 2039 Merrick Ave. Merrick, N.Y. 11566 (516) FR 8-0503.

RIMOS IR JUOZO BRUZŲ vienintelė lietuviška siuntinių įstaiga didžiajame New York'e, atlieka visus patarnavimus sudarant siuntimus ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Greitas patarnavimas — žemos kainos. 370 Union Ave., Brooklyn, N.Y. Telef. EV 4-4952

JOHN ORMAN AGENCY / Insurance - Real Estate. Namų pirkimo, pardavimo ir visais reikalais kreipkitės į mūsų įstaigą. Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčiai (Income Tax) pareiškimai. — 110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418; tel. Virginia 6-1800.

ANDRIUS ARMONAS, statybininkas — Long Islande stato įvairaus dydžio naujus namus, kuriuos galima tuoj įsigyti. Pirmam užsakymus pastatyti pagal pirkejo pageidavimus ant mūsų arba pirkejo žemes. Statybą atliekamu sąžiningai pagal susitarimą už labai prieinamą kainą. Tel. (516) AN 1-2864.

VYTAUTAS MAZELIS, fotografas — vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus), portretūra, meno darų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai. 422 Menahan St. Ridgewood, N.Y. 11237; tel. HY 7-4677.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1853 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salis vestuvėms ir kt. pranooms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyčiams tortai. Dalia ir Albertas Radziūnas, sav. 36-35-40 Stagg St. Brooklyn, N.Y. 11206; ST 2-5938.

JUOZO ANDRUSIO Real Estate, Insurance. Apraudimas gyvybės, namų, automobilų, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas, Mutual Funds—pinigų investicijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven N.Y. 11421; VI 7-4477.

JUOZO MISIŪNO GERIMŲ KRAUTUVĖ — Galima gauti įvairiausias rūšies amerikiečių ir importuotų gerimų. Didžiausias pasirinkimas gėrimais ir vyno. 103-55 Lefferts Blvd. Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. VI 3-3544.

S & G MAISTO KRAUTUVĖ. Antanas Vaitkus, vedėjas. 84-09 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421, VI 9-5077; 340 Grand St. Brooklyn, N.Y. 11211, ST 2-4329. Papigintom kainom priimame užsakymus vestuvėms ir pobūviam. Pristatom į namus liet. skilandžius, sūrius. We take all orders special price for Weddings and Parties. Home-made Bologna. • Trečia nauja, moderniška krautuvė atidaryta 84-04 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. — VI 9-5077.

SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 200 Orchard St. New York, N.Y. 10002, AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų atsimiesiems—importuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, tovos užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai—geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant pakietus į Europą. Užleikite ir įsitikinsite!

C. A. VOKET — LIETUVIŠKAS ADVOKATAS — 41-40 74th Street Jackson Heights, N.Y. NE 9-6620.

ANTANAS J. SAVELSKIS — lietuvių advokatas — 80-30½ Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421; tel. 849-1060, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.)

GREITOJI PAGALBA. Nenusimink, gausi pagalba. Ilgai laukti vaistai nuo reumatizmo, rankų, kojų nutirpimo ir skaudėjimo jau gaunami. Tai Deksnio mostis, dabar vadinama "Ree-Leaf Rub". Dežutės: 4 uncijų 3 dol., 8 uncijų 5 dol. Persiuntimui pridėdama 50¢. Kreiptis: Royal Products, North Sta., P.O. Box 9112, Newark, N.J. 07104, arba į Darbininko administraciją, 910 Willoughby Avenue, Brooklyn, N.Y. 11221.

PARDUODAMA VAISTŲ LABORATORIJA ir ofisas. Plačiai žinomi vaistai bei mostis nuo reumatizmo. Labai pelninga įmonė. Rašyti: P. Deken, North Sta., P.O. Box 9112, Newark, N.J. 07104.

Tel. (212) 497-8865

Alfa Jeweler
A. OSELIUS
Garantuotas laikrodžių taisymas
Aukso, platinos žiedai su deimantais • Viso pasaulio įvairūs laikrodžiai • Pukits importuoti indai • Įvairūs papuošalai moterim.

Charm Beauty Shoppe
REGINA OSELIENE — Tel. 497-8865
Pusmetinis sušukavimas. Kirpimas. Stilizavimas.
Plaukų dažymas

267 St. Nicholas Ave., Ridgewood, N.Y.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
Michigan 2-4130

Tel. (212) 441-3110 / 896-7743

BESTWAY TRAVEL AGENCY
Kelionės plačiame pasauly
WILLIAM R. BEST
84-14A Jamaica Avenue
Woodhaven, N.Y. 11421

NEW YORK CHICAGO

LITAS Investing Co., Inc.

specializuojasi nekilnojamo turto, trumpalaikių paskolų, akcijų biržos ir kitose srityse. LITO bendrovė Jus kviečia investuoti indėlių formoje. Už indėlius mokamos aukštos palūkanos. Investavimo arba paskolų reikalais prašome kreiptis į

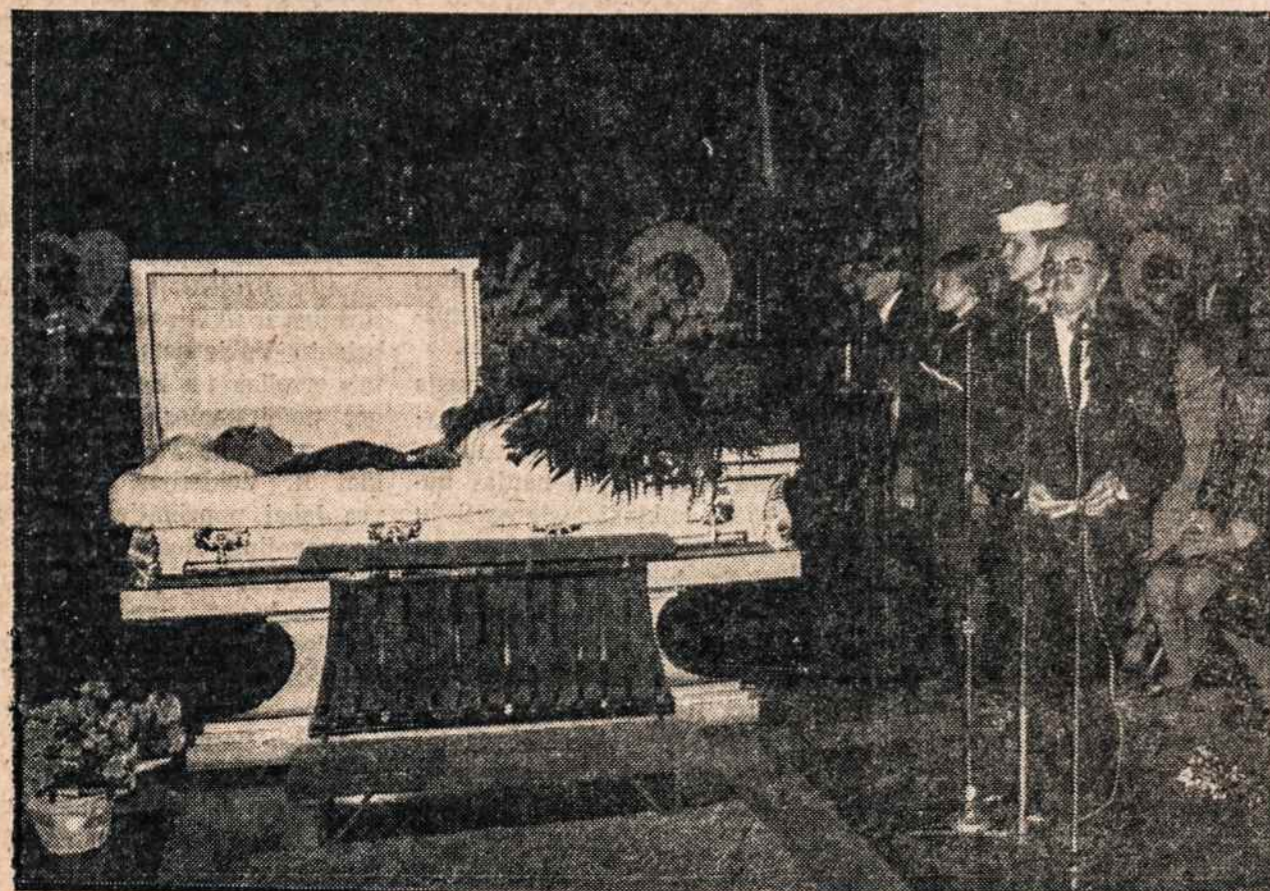
LITAS INVESTING CO., INC.
86-01 114th Street Richmond Hill, N.Y. 11418 — Tel. 212-441-6799
2422 West Marquette Rd. Chicago, Ill. 60629 — Tel. 312-476-2242

Visais apdraudus ir nekilnojamo turto klausimais prašome kreiptis į

LITAS SERVICE CORPORATION
94-10 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421 — Tel. 212-847-5522
Pilnas draudimo patarnavimas — namams, mašinom, gyvybei ir k.

Chicago Rome Paris München Los Angeles: Atostogos Suvažiavimai LITAS Travel Service yra pasiruošus Jums patarnauti nežūrint kur ir kada keliautumė. LITAS Travel Service parūpins bilietus, padarys reikiamas rezervacijas, patars kur geriausia atostogauti, kur apsigyventi, kurio laiku ir iš kurio aerodromo arba uosto patogiausia išvykti. Patarnavimai yra visiškai veltui. — LITAS Travel Service talkina iškviečiant gimines iš Lietuvos, atostogom ar nuolatiniam apsigyvenimui. RUOŠIATĖS KELIONĖN?.. Nepamirškite!

LITAS TRAVEL SERVICE
94-10 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421 — Tel. 212-847-5522
SEKMINGOS KELIONĖS!

Lietuvos gen. konsulas dr. P. Daužvardis atsisveikina Lietuvos diplomatinės vardu su PLB pirm. J. J. Bačiūnu Jaunimo centre Chicagoje sausio 27. Nuotr. A. Gulbinsko.

DARBININKAS

910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221

Karininkas A. Juozapavičius organizuoja lietuvių batalioną

Jo 50 metų žuvimo ir 75 metų gimimo sukakčiai (2)

V. PRIŽGINTAS

Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923 THE WORKER (Title Copyright) by FRANCIS CAN FATHERS Eina nuo 1915 metų.

1951 sujungė AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIĄS Second-class postage paid at Brooklyn Post Office Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly. Prenumeratos kaina \$8.00 — Subscription per year \$8.00

Laiškai tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA.

Straiptinius ir korespondencijas redakcija taso savo nuožūra. Nenaudoti straiptiniai laisvųjų autoriams prašant. Pavardę pasirašyti straiptiniui būtina! Išreikšia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Gundymų pasiūla ir apgaulė

Šį trečiadienį su Pelenų diena prasideda Gavėnia. Gavėnios pasninko ir atgailos meto pirmam sekmadieni mišų evangelija primena gundymus. Kristus buvo gundomas paversti akmenis duona, apreikšti stebuklu nežiemišką savo galią, pasidaryti pasaulinio valdovu. Kiekvienas iš tų gundymų buvo vis daugiau gundas.

Duonos gausimas būtų sotinės minias. Be savo prakaito ir triušo, be darbo. Darbas gi žmogui nuskirtas ne tik kaip išsilaukimo priemonė, bet ir kaip atgaila. Verčiant akmenis duona, būtų prieštarauta Dievo lėmimui valgyti duoną iš savo prakaito. Galima darbą palengvinti technikos pažanga, gerese organizacija, tarpusavio pagalba, bet negalima išlikti be darbo. Jei darbas yra ir visai lengvas, vistiek jis turi būti jungiamas su mintim, kad atgailaujama. Pirmasis Kristaus gundymas norėjo atgailą panaikinti ir žmones ištvirkinti pertekliu ir tinginytėje.

Stebuklai turėjo žmones žavėti ir teikti jiems pramoginio pomėgio. Sokti nuo šventyklos viršaus ir nesustiprinti akmenį. Tai jau nepaprasta išdaiga — maloni pasižiūrėti ir nustebti, pataikaujanti minios smalsumui. Ji turėjo žmonių dėmesį nukreipti nuo dieviškosios galios, suniekinti Dievo galybę, apsišaukiančią stebuklais tikėjimui tvirtinti. Norėjo stebuklus pakeisti cirko akrobatika, o Dieva kažkokiu juokdarui.

Ir šiandien iš tikėjimo daug kas taso juokus, gi tokius stebuklus, kuriuos mokslo autoritetai atsisako gamtiškai išaiškinti ir katalikų Bažnyčia po rūpestingo tyrinėjimo pripažįsta, tebenori laikyti "gamtos akrobatika"... Antrasis gundymas griovė tikėjimą.

Pasaulio karalystės ir jos garbingumo siūlymas gundė valdoviškumo aistrą. Tai stipri pagunda: niekam nesilenkti. Ar tikrai niekam? Gundymas reikalauja pagarbinti gundytoją — tai buvo sąlyga. Buvo galima pasidaryti pasaulio valdovu, pasidaryti gundytojo tarnu. Bet jam buvo pasakyta, kad jis tarnaus Viešpačiui, nes nėra tokių būtybės, kuri nebūtų palenkta Aukščiausiajai Būtybei.

Tretysis gundymas siūlė Dievą paneigti. Dievo neigimas ir ligi šiol yra palikęs pačiu didžiuoju gundymu.

Žmogui yra apmaudus priklausa betkam. Jis norėtų būti absoliučiai nevaržomas, visiškai laisvas. Savarankus valdovas. Nebūtinai karališkame ar prezidentškame soste. Sostu yra kiekvieno žmogaus širdis, į kurią giliai yra įsmigęs kuždesys nesilenkti Dievo įstatymam, kad būtų nusilenkta gundytojui — priimta jo sąlyga: man tarnausi.

Dykumos dvasia, rodos, tebestovėtų ant gundymo kalno ir rodytų viso pasaulio karalystes. Prieš jas apleipsta ne viena širdis. Tokios atrodo jos žavios ir traukios: karalystė tuščios garbės ir puikybės, karalystė užgintos meilės, karalystė pikto liežuvio... Yra daug tų karalysčių, kurios užvaldo žmogaus protą ir širdį. Dažnas tada tariasi esąs viešpats, daras ką nori, bet iš tikrųjų virsta gundytojo valdiniu.

Gavėnios — atgailos ir pasninko — metas yra tam, kad pasitikrintume, kam tarnaujame, ir kad sustiprintume dvasios jėgas ir pasiryžimą savo Dievą garbinti ir Jam vienam tetarnauti.

Ukrainoje, Nasavo kaimo laukuose, lietuviai apsisakė ir pasiruošė kautynėm. Po dviejų dienų rusai nusileido ir pažadėjo jokių kliūčių nebedaryti.

Steigiamo lietuvių tautinio bataliono vadu buvo paskirtas pulk. Himelmanas, surusėjęs vokiečiai, o jo padėjėju — karininkas A. Juozapavičius. Tačiau tikroju vadu buvo karininkas A. Juozapavičius. Jis vienas nešė visus organizacinius sunkumus.

Karininkas A. Juozapavičius, steigdamas lietuvių tautinį batalioną, parodė nepaprastus organizacinius gabumus. Surado ir atsikvietė daugiau jaunų lietuvių karininkų, tarnavusių įvairiuose rusų daliniuose. Jo didelėmis pastangomis batalionas gavo aprangos, ginklų, arklų ir gurguolių.

Batalioną sudarė penkios pėstininkų kuopos. Pirmosios kuopos vadas buvo karininkas Dundulis, antrosios — karininkas Svambarys, trečiosios — karininkas P. Genys, ketvirtosios — karininkas Matulionis, penktosios — kpt. Kaziutis-Kaziutėnas.

Bataliono sudėtyje sunkiųjų kulkosvaidžių būriui vadovavo karininkas Josiukas, artilerijos baterijai — karininkas Kibirskis, ūkio reikalų būriui — karininkas Kabaila. Bataliono adjutanto pareigas ėjo kapitonas Burokas.

Siame lietuvių batalione, be minėtųjų, didelį tautinį darbą atliko dar šie jauni karininkai: Gaudiešius, Čaplikas, Šulka, Skirpa, Miškinis, Pranculis, Petkelis, Dumčius, Federavičius ir kt.

Sie karininkai, pirmūnai mūsų kariuomenės užuomazgoje, buvo karininko A. Juozapavičiaus surasti, atkviesti ir pritraukti dirbti su lietuviams kariais. Kai kurie iš jų nepriklausomoje Lietuvoje pakopė į atsakingas pareigas ir turėjo aukštus laipsnius. Sie garbingi kariai pirmūnai buvo susibūrę į sąjungą ir gražiai gyvavo.

Lietuvių tautinis batalionas buvo priskirtas prie 22 suomių korpo ir buvo to korpo vado žinioje. Tačiau tvarkėsi visai savarankiškai. Turėjo ir savo trispalvę vėliavą, viduryje su vyčiu, abipus kurio buvo įrašai: Laisva Lietuva.

Sutvarkęs batalioną, karininkas A. Juozapavičius dėjo

visas pastangas jį nukelti į Smolenską. Jo planas buvo iš to bataliono padaryti lietuviškos divizijos užuomazgą. Jis galvojo, kad tokia lietuviška divizija, būdama Smolenske, netoli Lietuvos, didžiai pasitarnautų besikuriančiam Lietuvai. Tačiau rusų generolai Hutor ir Berzkovny tą planą atmetė.

Komunistų revoliucijos pasekmės

1917 spalio pabaigoje Petrapilyje kilo neramumai. Dvidešimt antrasis suomių korpas gavo įsakymą vykti į Petrapilį malšinti neramumų. Pakelė, Oršos geležinkelio stotyje, traukinys buvo sulauktytas, nes geležinkeliečiai sustreikavo. Visas korpas sustojo Oršos apylinkėse. Tuo metu, per maištą, rusų komunistų partija atėjo į valdžią, nuversdama A. Kerenskių vyriausybę. Jei dvidešimt antrasis suomių korpas, kurio sudėtyje buvo ir lietuvių tautinis batalionas, būtų laiku nuvykęs į Petrapilį, tai rusų komunistų partija niekada nebūtų atėjusi maištu į valdžią! Lietuvių tautinį batalioną ėmė lankyti politrukai su mitingais ir pažadų pažadais. Per vieną tokį mitingą buvo "išrinktas" ba-

talionui komitetas su sovietiniais politrukais. Sovietinis komitetas buvo paliktas stovėti nuošaliau. Visi karininkai neliečiami pasiliko savo pareigose, nes sovietų komitetas buvo bejėgis prieš bataliono vienybę. Mitingai buvo kasdienybė. Visi įsakymai mitingam ėjo iš Maskvos. Batalionas buvo nukeltas į Vitebską ir buvo pavadintas "Atskiras lietuvių batalionas Vitebske". Bataliono vadas pulk. Himelmanas, matydamas rusų komunistų netvarką, pasitraukė iš kariuonės ir išvyko į Vokietiją. 1918 sausio 23 karininko A. Juozapavičiaus pastangomis bataliono vadu buvo paskirtas pulk. St. Nastopka (1881-1938), kuris vėliau buvo Lietuvos kariuomenės savanoris kūrėjas, generolas, ėjęs vyriausiojo štabo viršininko, kariuomenės vado ir kitas atsakingas pareigas. Karininkas A. Juozapavičius toliau liko vado padėjėju pareigose. Tačiau jis tvarkė visus bataliono reikalus. Batalionas Vitebske ėjo įgulos sargybą. I rusų vidaus reikalus nesikišo. Dalinys buvo labai drausmingas, kariai labai mylėjo vadus, jiems rodė daug pagarbos. Ru-

sų komunistų partija išsigando bataliono vieningumo. Bandė jį pajungti savo tikslam. Buvo kartą įsakyta vykti į Minsko frontą ir įsijungti į kariavimą su vokiečiais. Bataliono vadovybė tuojau atsakė, kad laiku nuošaliai nuo visų įvykių ir nesutinka įsivelti į kitų tautų karą.

1918 kovo 3 Sovietų Rusija pasirašė Lietuvos Brastoje sutartį su Vokietija, išduodama savo vakarų sąjungininkus. "Atskiro lietuvių bataliono" vadovybė bandė tą susitarimą išnaudoti: tuojau slaptai pasiuntė atstovus pas vokiečių kariuonę vadovybę, prašydama leidimo visam batalionui pereiti frontą ir su ginklais žygiuoti į Lietuvą. Vokiečiai jokiū būdu nesutiko tokio leidimo duoti.

Grįžtama į Lietuvą

1918 balandžio 18 rusų komunistų partija, bijodama vieningo ir drausmingo "atskiro lietuvių bataliono", įsakė jį išformuoti. Visi karininkai ir kareiviai buvo paleisti. Jauni karininkai tuojau davė vienas kitam priesaiką vykti į Lietuvą ir jungtis į organizuojamą kariuomenę. Kurie paskubėjo vykti į okupuotą Lietuvą, buvo v-

kiečių karinės vadovybės sulaukomi ir siunčiami į belaisvių stovyklas. Tačiau vėliau, jau po mėnesio, visi lietuviai karininkai ir kariai galėjo laisvai vykti į Lietuvą. Vokiečiai nedarė jokių kliūčių.

Karininkas A. Juozapavičius, informavus batalioną, kurį laiką pasiliko Vitebske, kurį Lietuvos Tarybos įgaliotinis Oršos srityje tvarkyt pabėgėlių lietuvių reikalams. Jis registravo pabėgėlius ir ruošė grįžimui į Lietuvą. Tačiau tą darbą dirbo trumpai. 1918 lapkričio pradžioje atvyko į Vilnių ir tuoj pat įstojo savanoriu į Lietuvos kariuomenę.

1918 lapkričio 11 buvo sudaryta pirmoji Lietuvos vyriausybė, kurios ministru pirmininku ir krašto apsaugos ministru buvo paskirtas prof. Voldemaras (1883-1944). Krašto apsaugos viceministru buvo paskirtas rusas generolas Kondratavičius. Prof. A. Voldemaras, kaip krašto apsaugos ministras, savo adjutantu paskyrė karininką A. Juozapavičių.

Lietuvos kariuomenės organizavimas buvo delsimas. 1918 lapkričio 21 jaunieji karininkai, karininko A. Juozapavičiaus ir kitų vadovaujami, pirmąjį Lietuvos vyriausybės įteiktą ultimatumą paspartinti mūsų kariuomenės organizavimą ir pašalinti rusą generolą Kondratavičių. Karininkas A. Juozapavičius su kitais pasirašė tą ultimatumą.

(Bus daugiau)

Mūsų liudijimas...

(atkelta iš 2 psl.)

Švenčiant 51-ą nepriklausomybės šventę, sveikinu Amerikos lietuvius, kviesdamas viltingai ir darniai žiūrėti į ateitį ir sustiprinti ryžtą kovoję su bolševizmu iki galutinės pergalės.

Amerikos Lietuvių Tarybos vardu sveikinu mūsų tautos sūnus ir dukras, išsiblaškiusius plačiame pasaulyje, ir linkiu su tvirtinti viltį sulaukti Lietuvai laisvės.

Broliai ir sesėm pavergtoje Lietuvoje, Sibiro taigose, Kazachstano tyruose, bolševikų kalėjimuose ir koncentracijos stovyklose linkiu stiprybės ir ištermės sulaukti laisvės aušros.

Massachusetts atstovų rūmų priimtas rezoliucijas Lietuvos reikalui pasirašo gubernatorius F. Sargent. Iš k. į d. P. Stanelis, atstovų rūmų narys Charles Tagmina s, kurio iniciatyva priimta rezoliucija, gubernatorius ir Worcesterio šv. Kazimiero parapiljos klebonas kun. Jonas Jutkevičius.

JONAS JAŠKAUSKAS LEMTINGOS DIENOS APYSAKA

(24) Dar kiek pasvaršiusi, pritraukė darbą ir atsistodusi parašė: "Gerbiamas Pone, Labai atsiprašau už trukdymą, bet patikėkite, jog turiu svarbų ir neatidėliotiną reikalą. Pats Dievas taip norėjo, kad šį laišką siųsčiau per tą patį berniuką, kurio dėka mes susipažinom. O ta pažintis labai reikšminga, bent man... Labai norėčiau rytoj Jus matyti. Jei galėtumėt, atneškite pieno duoklę, ir mes susitiksime. Prašau atleisti, kad drįstu trukdyti, bet reikalas tikrai labai svarbus. Jus gerbianti Stefa Pševilskaitė". Laiškėlį idėjo į voką ir, užrašiusi Jono pavardę, pasidėjo ant stalo. Atleidusi prieš tą vaiką buvusius žmones ir priėmusi jo atneštą duoklę, berniuką pasišaukė į tolimesnį kampatį ir paklausė: — Ar atsimeni tą poną, kuris, vieną kartą man tave barant, užtarė? — Atsimenu. — Ar galėtum jam įduoti mano laišką? — Galėčiau. — Tik turi niekam nepasakyti, nuo ko ir kam laišką neši. Aš nenoriu, kad kas apie tai žinotų. — Aš niekam nepasakysiu.

— Gerai! Mes liksimė draugais, ir aš tavęs daugiau niekada nebebarsiu, — paėmė nuo stalo laišką ir paduodama tarė: — Kuo nors gal ir aš tau atsilyginsiu. Rytojaus dieną Stefa laukė pasirodant Jono. Dažnai peržvelgdavo žmones, bet jo vis nesimatė. Jau kelios moterys liko eilėje, o jo vis nebuvo. Tik baigiant visus atleisti, jis pasirodė ant slenksčio. Stefa truputį lyg sumišo, širdis pradėjo smarkiau plakti. — Ar jis patikė manim? ... Kaip aš jam turėčiau išaiškinti, kad suprastų ir patikėtų? Atleidusi paskutinę moterį, belaisviui liepė išvežti pieną į ledaunę ir eiti pietų. Paėmęs pilnus pieno indus, belaisvis išėjo. Išėjo ir paskutinė moteris. Liko tik Jonas ir Stefa. — Kaip gerai, kad jūs manęs paklausėte ir atėjote. — Juk rašėte, kad turite svarbų reikalą. — Taip! Reikalas tikrai svarbus... Jei patikėsite ir atėjote, prašau tikėti ligi galo. — Kodėl jūs manote, kad aš galėčiau neateiti? — Turėjote pagrindo manim netikėti. Žinau, jog daug apie mane esat girdėjęs, ir tai ne mano naudai. — Maža ką žmonės pašneka, negi gali visų supaįstyti. — Deja, negaliu tų kalbų paneigti, — atsidūsdama pasakė Stefa, — nes... ir užsikirto, negalėdama toliau kalbėti. Stengėsi susivaldyti, bet matė, kad jai tai sunkiai vyksta. Kiek apsiraminusi, tęsė toliau: — Ne tam jus pakviečiau, kad save teisinčiau. Yra kitas, daug svarbesnis reikalas, liečians ne mane asmeniškai, o... — Mane? — paklausė Jonas. — Jus, mane ir visus... visus lietuvius. — Koks tai reikalas? — susidomėjo Jonas. — Kai jūs pirmą kartą čia buvotė, prasitarėte apie Lietuvos ateitį. Tada aš jums patikėjau, ir dabar tuo gyvenu, nes po to, ką pergyvenau, nebesimato gyvenimo prasmės. Jūs tada man atidarėte akis, ir pamačiau, kas esu ir kuo turiu būti. Vėliau ilgai galvoju, o po to iš pagrindų pakeičiau savo gyvenimo būdą. Dabar noriu gyventi iš griuvusių atsikeliančią Lietuvai. Žinau, kad laisvės veltui niekas neduos — ją reikia iškovot.

Tada ir jūs taip sakėt. Esu moteris, gal su ginklų rankoj nebūsiu naudinga, bet juk yra ir kitų kovos būdų. Siandien jau paskutinis norėdama pranešti, kad prie tos kovos noriu prisidėti ir aš, kiek dabartinės sąlygos man leidžia. Aš esu parūpinusi ginklų, kuriuos noriu jums perduoti. — Kokių ginklų? ... Kur? ... — nustebė Jonas. — Jūs žinote dvaro pirtį prie ežero? — Pastebėjau. — Ten yra paslėpta aštuoniolika šautuvų, du revolveriai ir nemažas kiekis šovinių. Būtų labai gerai, jei jūs visa tai sutiktumėte paimti savo žinion. — Bet iš kur ir kaip jie ten atsirado? — Apie tai leisite kol kas nutylėti. Nenoriu įvelti kitų žmonių. — Jūs turite patikimų draugų? — Nevisai taip! Tik tiek, kad jie napavojingi. — Ar tie ginklai iš vokiečių sandėlio? — Taip! Jie iš ten! — Neklausinėsiu, kaip jūs juos išgavote, tai jūsų asmeninis sugebėjimas. Tik pasakysiu, jog apie jų buvimą žinojome ir mes, bet negalėjome sugalvoti, kokiū būdu galėtume juos išgauti. — Tai jums jie reikalingi? — nudžiugusi paklausė Stefa. — Kaip nebus reikalingi! Neseniai juk sakėt, kad laisvės veltui niekas neduos, ją reikia iškovoti. Siandien, žinoma, ginklų mes dar negalėsime vartoti, bet gera juos turėti, ateičiai. — Labai džiaugiuosi jūsų norus atspėjusi. — Džiaugiuosi ir aš. Džiaugsis ir mano draugai, sužinoję apie tokį laimikį. Bet kaip ir kada juos reikia paimti? — Kaip, tai gal jūs geriau sugalvosite, o paimti galima kiekvieną naktį ir būtinai iki šeštadienio. Vėliau žmonės gali atrasti, ir mes jų nebebegautume. — Būtinai šianakt paimsime! — Bet, kad ginklų parūpinau aš, geriau nutylėkit — Kodėl? Ar nepasitikite mūsų santūrumu?

— Nenoriu, kad žmonės greit pakeistų savo nuomonę apie mane, nes dar nedaug padariau gero. — Negaliu gi jūsų nuopelnų prisiskirti sau. O gero jūs padarėte daugiau negu mes visi. Jei jūs pageidaujate, aš turė tyli, bet mums galite pinai pasitikėti. — Neturiu jokio pagrindo jums nepasitikėti, bet manau, jog bus geriau, jei iki tam tikro laiko paliksiu nuošaliai. — Mes esam kalbėję apie jus anksčiau, manydami, jog, dirbdama pas vokiečius, galėtumėte būti mums naudinga ir, laikui atėjus, daug padėti. Neapsirikome. Jūs tai įrodėte daug greičiau, negu mes galėjome tikėtis. — Ar nepagalvojote, kad jūsų veikimui galiu būti pavojinga? — Galvojome ir apie tai, bet prieš įtraukdami į bendrą darbą, būtume gerai ištyrę, o esant reikalui jus įtikinę, jog esate lietuvis. — Užteko mūsų vieno susitikimo, kad aš suprasčiau, kas esu, tik, deja, per vėlai, — atsiduso pasakiusi. — Kodėl per vėlai? — Tai liečia tik mane asmeniškai. Aš jau minėjau, jog žmonių kalbų paneigti negaliu. — Labai atsiprašau, savo klausimu palietęs jums nemalonią temą. — Užmirškime apie tai! Kas praėjo, nebesugrįš... Dabar gyvenkime ateičiai. — Ir tikėkim, kad jį bus šviesi! Tačiau leisite atsiveikinti. Reikia susirūpinti tuo "karo grobiu", kurį jūs laimėjote. Mes privalome kuo greičiausiai jį sutvarkyti. Beje, ateinantį sekmadienį jaunimas rengia mažą iškylą į mišką, lyg gegužinę. Ar nenorėtumėte dalyvauti? — Siandien tą klausimą palikime neišspręstą. Aš dar turėčiau kiek pagalvoti. — Tai gal sekmadienį susitiksime prie bažnyčios, ir jūs jau būsite apsisprendusi? — Gerai... prie bažnyčios! Po darbo Stefa, grįžusi į savo kambarį ir nusaugojusi, kad Francas išėjęs, nuėjo į Hanso butą ir sutvarkė sandėlio duris.

(Bus daugiau)

Ar galim kritikuoti ano meto lietuvius veikėjus

Lietuva prof. dr. David disertacijoje (4)

Baigiamosios pastabos

Mano iki šiol atpasakoti faktai ir mintys yra išrankoti iš šios didelės ir kruopščios prof. David studijos. Išrankiojau tik dalį Lietuvos ir lietuvių liečiančios, tiesiogiai su akcija už nepriklausomybę pripažinimą susijusios, medžiagos. Visi aprašymai išvykiai vyksta Didžiojo karo, rusų revoliucijos, Vokietijos kapituliacijos, taikos konferencijos fone, kurį prof. David liečia, kiek reikalinga jo disertacijos užsibrėžtam klausimui išryškinti. Aš visa tai praleidžiu, nes kitaip straipsnis turėtų eiti per laikraštį bent pusmetį. Dėl tos pačios priežasties praleidžiu ir mūsų brolių

latvių bei estų kovas dėl nepriklausomybės pripažinimo. Jos dažnai ejo atskirai nuo mūsų politinių kovų. Jom disertacijoje skirta nemaža vietos. Dėl tos ir kitų priežasčių negaliu čia minėti ir kitų Lietuvą ir lietuvių disertacijoje liečiančių dalykų: spaudos draudimo, 1905 m. revoliucijos, kovos su lenkų įtaka, Vilniaus seimo, Lietuvos tarybos nepriklausomybės skelbimo, vokiečių reakcijos, vokiečių ir sovietų Lietuvos pripažinimo, Brastos sutarties, Uracho istorijos, rusų emigrantų Paryžiuje prieš Lietuvą

JONAS JASYŠ,
NEW LONDON, CONN.

nukreiptos veiklos. Plačiau nepaminu mūsų reikalui veikusių amerikiečių — prof. Bender, komisieriaus Young, McAdoo ir kt.; visai neminiu Baltijos valstybių prieš John Spargo veiklos ir jo įtakos Wilsonui. Praleidžiu Amerikos lietuvių kultūrinio gyvenimo apybraižas, diskusijas dėl jų skai-

Dr. William M. David, Jr. kai 1955 m. Indijoje buvo užauginęs barzdą ir nusifotografavo su turbanu.

čiaus. Negaliu plačiau pavaizduoti Amerikos lietuvių nepaprastų nuopelnų, siekiant Lietuvai nepriklausomybės. Praleidžiu ir 1916 lapkričio 1 Amerikoj buvusią Lietuvos dieną, kuriai Wilsonas iš karto priešinosi, bet, lietuviams išgavus kongreso rezoliuciją, ją paskelbė.

Čia padarysiu tik porą pastabų.

Disertacijoje nurodyta, kad jau 1834 Amerikoje ejo lietuvių kalba laikraštis (periodical). Iš pastabos išnašoje matyti, kad remiamasi E. Robert Park 'The Immigrant Press and its Control', New York, 1922. Bet Lietuvių Enciklopedija X t. 44 psl. pirmojo laikraščio datą paduoda 1874. Gal korektūros klaida?

Apie Lietuvių dieną prof. David rašo, kad "lietuvių pastangos buvo apvainikuotos pasisekimu — surinkta 10,000 dol., kurie buvo išsiųsti lietuvių tautinei tarybai Lozanoje per valst. dep-tą". Jis tai vadina pasisekimu, nes anksčiau buvo lenkų ir žydų dienos davusios tik ne daugiau kaip po 5,000 dol. Tačiau Liet. Encikl.

X t. 56 psl. sako, kad Lietuvių dienoje buvo surinkta 130,000 dol. ir įteikta Raud. Kryžiui, kuris, pridėjęs dar savo 100,000 dol., aukas išsiuntė Lietuvon 1919 (sutrukęs JAV įstojimas į karą).

Negalima sutikti su prof. David viena per griežta užuomina išvadose, kad "Baltijos tautų atstovus galima tik kritikuoti už jų naivumą". Ešą, jie neišnaudojo to, ką lenkai ir rusai išnaudojo ir laimėjo. Anot prof. David: "Joks patriotas lietuvis asmeniškai (in personal way) nepasiekė House (pulk., įtakingas Wilsono patarėjas. J. J.) ar Wilsono, kas būtų galėję lengvai priversti prie skirtingų rezultatų. Amerikos Baltijos mažumų vadai buvo politiškai naivūs žmonės, kurie manė, kad reikalas turėtų būti nuspręstas remiantis abstrakčia teisės idėja ar prezidentui bei sekretoriui pateiktomis peticijomis. Jie padarė puikų įspūdį tiem pareigūnams, pas kuriuos turėjo audiencijas, bet jiem nepasisekė tų pareigūnų įtikinti, kad persvarstytą tą politiką, kuri smerkė Baltijos valstybes likti nepripažintomis..." Ešą, Hooveris ir McAdoo asmeniškai paveikė valstybės sekretorių Hughes, ir šios priemonės reikėję imtis anksčiau.

Negalima kaltinti prof. David už tokią išvadą, bet reikia pasakyti, kad ji yra per griežta, o ypatingai per griežta baltiečių vadų laikymas politiškai naiviais. Ypač Amerikos lietuvių vadai to neužsitarnavo. Tiesa, lietuviams neturėjo Bakhmetevų ir Paderewskių, kurie, jiem mirus, prezidento įsakymu būtų palaidoti Arlingtono tautinėse kapinėse. Bet ir su mažais žmonėmis buvo prieita ir prie Wilsono, ir prie jo sekr. Tumulty, ir prie kitų pareigūnų. Net ir McAdoo ar kongresmaną Chandler, komisierierius Young, prof. Morrison ir kitus Wilsono valstybės departamentas ignoravo, su jų rekomendacijomis nesutiko ir į memorandumus neatsakinėjo. Kaltas administracijos užsispyrimas ir neologizmas: Lenkijai, Suomijai ir net savu laiku Armenijai buvo taikomas tautų apsisprendimo principas, o Lietuvai, Latvijai ir Estijai jis buvo iškeistas į "Rusijos nedalomumo principą".

Šia disertacija yra labai įdomi, turi nemažos istorinės vertės, ir būtų galima, jei ji nebūtų išspausdinta. Ją išspaus-

Dail. Kazimieras Zoromskis

Nuotr. V. Maželio

PROF. JUOZAS BALČIKONIS

(1885.III.26 — 1969.II.5)

Vilniuje vasario 5 mirė prof. Juozas Balčikonis, sulaukęs 85 metų amžiaus. Jis buvo žymus kalbininkas, lietuvių kalbos žodyno redaktorius, pedagogas, vertėjas, Mokslų Akademijos narys. Mirė po sunkios ir ilgios ligos.

Buvo pašarvotas Mokslų Akademijoje Vilniuje, palaidotas savo gimtajame bažnytkaimyje Eriškiuose, vasario 7.

Kilęs iš Aukštaitių

Velionis buvo aukštaitis, gimęs 1885 kovo 26 Eriškių bažnytkaimyje, Ramygalos valsčiuje, Panevėžio apskrityje. Pradžios mokslo baigė Ramygaloje, gimnaziją — Panevėžyje, studijuoti išvažiavo į Petrapilį, kur 1911 baigė filosofijos mokslus.

Išijungia į lietuvišką spaudą

Baigęs mokslus, nepasiliko kur Rusijoje, bet grįžo į Lietuvą, 1912-1913 dirbo Vilties redakcijoje. Bendradarbiavo spaudoje nuo 1908. Rašė įvairiais slapyvardžiais, daugiausia spausdino eilėraščių.

Mokytojas

Pagrečiuje su spaudos darbu pradėjo mokytojauti įvairiose mokyklose. Mokytojavo nuo 1913 Vilniuje, Kaune, Voroneže. Po I pasaulinio karo, atstodamas Lietuvos nepriklausomybę, buvo mokytojas Panevėžyje, gimnazijos direktorius, mokytojų seminarijos direktorius.

Profesorius

Nuo 1924 profesoriaus Lietuvos Universitete Kaune. Iš to darbo pasitraukė 1930. Į universitetą grįžo tik po II-o pasaulinio karo. Antru kartu Lietuvą okupavus rusams, jis Vilniaus universitete ėmė dėstyti kalbos dalykus.

Žodyno redaktorius

Daugiausia laiko ir energijos J. Balčikonis skyrė lietuvių kalbos žodynui redaguoti. Kaip žinia tokį didelį ir išsamų mokslinį žodyną buvo pradėjęs organizuoti prof. K. Būga. Jam mirus, darbas kurį laiką taip ir laukė naujų žmonių.

Tik 1930 buvo įsteigta lietuvių kalbos žodyno redakcija. Čia ir pradėjo dirbti J. Balčikonis. Jis suorganizavo darbininkų kadra, labai praplėtė kartoteką ir suredagavo I, II ir dalį III tomo. Žodynas yra labai didelis, išsamus, pradėtas leisti prieš II pasaulinį karą ir dabar tebeleidžiamas.

Moksliniame darbe

J. Balčikonis nesitenkino tik darbu žodyne, jam rūpėjo ir literatūrinė lietuvių kalba. Nuolat ją puoselėjo, taisė, saugojo, kad lietuvių kalbos dvasia būtų gryna. Turtindamas lietuvių kalbos literatūrą, jis surinko ir suredagavo kalbininko profesoriaus Jono Jablonskio raštus — 5 tomus, parengė ir fotografiniu būdu išleido senųjų kalbos paminklų — Petkevičiaus katekizmą, suredagavo vysk. Valančiaus raštus.

Pasakų vertėjas

Jaunimui stingant literatūros, dar prieš pirmąjį pasauli-

nį karą pradėjo versti į lietuvių kalbą įvairius autorius. Išvertė daugiausia pasakų.

Išvertė J. Verne "Kelonė aplink pasaulį per 80 dienų" (dvi laidos), Anderseno pasakos, Hauffo pasakos (dvi laidos), Brolių Grimų pasakos (dvi laidos), M. Baluckio — Aukso dievačiai.

Bitininkas

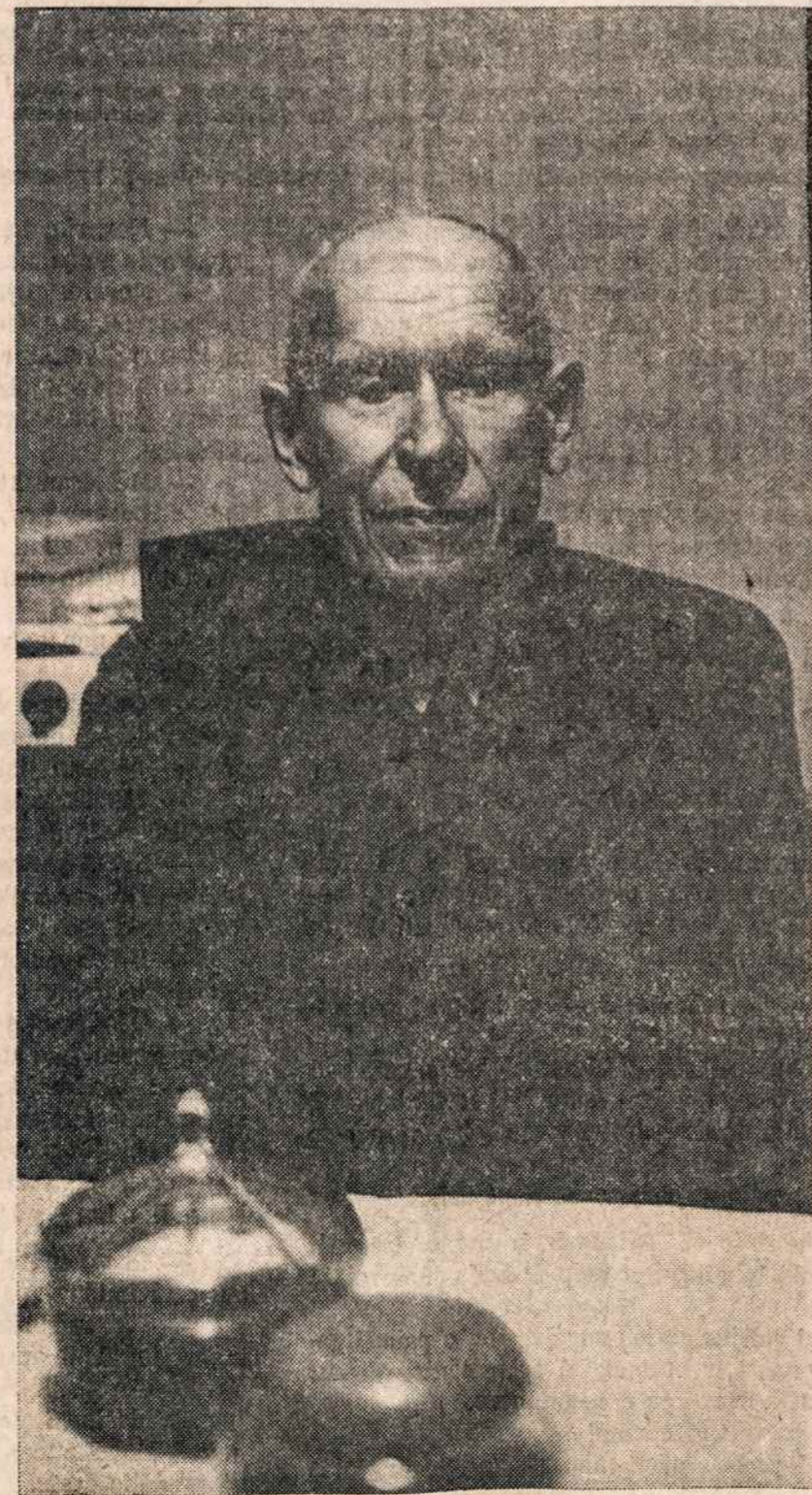
Po mokslinio darbo jis poilsio ieškojo savo butyne. Buvo žymus bitininkas, net iš Amerikos išsirašydavo įvairių bičių rūšių. Su bitėmis, žinoma, buvo ir medaus propagatojas.

Balčikonio reikšmė

Salia prof. J. Jablonskio anais laikais Balčikonis buvo pagrindinis dėstytojas universitete. Jis išaugino visą eilę mokytojų, kurie vėliau mokyklose skleidė lietuvių kalbos kultūrą ir meilę.

Dar didesnė kaip pedagogo reikšmė išskyla antrais bolševikinės okupacijos metais. Profesoriavo ir atsilaukė prieš rusų kalbos spaudimą. Jis studentams išskiepė lietuvių kalbos meilę ir paskatino ją rūpintis, ją ugdyti. Tie jo mokiniai ir išsaugojo iki dabar lietuvių kalbą švarią ir gražią.

Ir Lietuvių kalbos žodyne jis paliko neišdildomą savo vardą kaip organizatorius bei redaktorius.

Prof. Juozas Balčikonis

APIE ŽURNALISTĄ JONĄ KARDELĮ

(1893 gegužės 26 — 1969 vasario 10)

Ar daug kam žinoma, kad jis buvo medikas, biologas ir muzikas?

Jonas Kardelis, tas aukštasis aukštasis vyras, mirė vasario 10 Montrealyje, Kanadoje. Mirė vėžio liga, sunkiai sirgęs porą paskutinių metų, spaudai atidavęs daug daug metų. Jis mėgo tik savo darbą, išlaikė žurnalistinį padarumą, rūpinosi lietuviškais reikalais ir parodė lietuvišką bičiulystę. Visiem paliko šviesų įspūdį.

Montrealyje apie 20 metų redagavo "Nepriklausomą Lietuvą", Kaune buvo "Lietuvos Žinių" vyr. redaktorius. Girdėjom, kad jis mėgsta muziką, bet niekas nežinojo, kad jis čiūt ne daktaras, kad jis vadovavo ligoninėm, organizavo me-

dicininę pagalbą Zarasam, kad studijavo biologiją!

★

Jonas Kardelis gimė 1893 gegužės 26 Girdžiūnų kaime, Rimšės valsčiuje, Zarasų apskrityje. Pradinį mokslą baigė Rimšėje, Zarasuose baigė vidurinę mokyklą ir 1911-1915 vidurinę medicinos mokyklą Vilniuje, kur gavo gydytojo padėjėjo laipsnį. Tuo pačiu laiku privačiai mokėsi muzikos.

1915 mobilizuotas į rusų kariuomenę, kaip medikas dirbo įvairiuose frontuose. Į Lietuvą grįžo 1918 lapkričio mėn. ir, sustojęs tėviškoje, pradėjo trukti besikuriančios Lietuvos labui. Organizavo medicininę pagalbą Zarasam, dirbo net ligoninėje, kartu organizavo ir choras, vadovavo net trim chorams. Vargoninkavo.

Išlaikęs privalomus brandos atestato egzaminus, nuo 1923 iki 1928 Kaune studijavo biologiją, botaniką, geografiją.

Žurnalisto darbe

Lietuviškoje spaudoje bendradarbiavo nuo 1908 metų, rašė įvairiuose laikraščiuose. Į "Lietuvos Žinių" dienraštį paskaitas 1923. Čia buvo redaktorius, vyr. redaktorius. Dienraštį išaugino, išgelbėjo iš skolų.

Pirmos bolševikinės okupacijos metu jam buvo pavesta suorganizuoti Vilniuje valstybinę filharmoniją. Buvo jos direktoriumi. Vokiečių okupacijos metais buvo Vilniaus metrikacijos skyriaus viršininku.

Pasitraukęs į Vakarų, gyvenimo Vokietijoje. Iš ten atvyko į Montreailį ir čia nuo 1949 sausio 5 ėmė leisti "Nepriklausomą Lietuvą". Tik sunkiai susirgęs pasitraukė iš to darbo, pasiliko garbės redaktoriūm. Redagavimą perėmė H. Nagys.

Velionis dar veikė visoje eilėje organizacijų, gyvai reikišėsi Lietuvių Bendruomenėje. Anais "Lietuvos Žinių" laikais kartais jis buvo palinkęs į kairę, bet tremtis jį ištiesino. Jis buvo patriotas ir tolerantiškas, radęs kontaktus su visais, kurie dirbo Lietuvai. Buvo pareigos žmogus ir jautriai paslaugus.

Velionies našlei — solistei E. Kardelienei — ir kitiem artimiesiems reikiame užjuojant!

(Red.)

Ateities žurnalas naujose rankose

Pranešama, kad Ateities žurnalo redakcija ir administracija sudaryta Chicagoj, kai dvejų metų terminas pasibaigė New Yorke sudarytai redakcijai. Pirmasis šių metų numeris išeis pavėluotai. Jis jau spausdinamas Chicagoje, nors jį dar redagavo A. Sabalis New Yorke.

Naujuoju redaktorium suti-ko būti Jonas Soliūnas, 6641 So. Albany, Chicago, Ill. 60629. Visą medžiagą Ateičiai jau galite siųsti jam.

Naujuoju administratorium yra Juozas Polikaitis, 7235 So. Sacramento, Chicago, Ill. 60629. Prenumeratą ir mokesčių prašome siųsti jam.

Kadangi MAS yra Ateities leidėja, tai visų moksleivių vardu norim išreikšti gilią padėką buvusiam redaktoriui Antanui Sabaliui ir visam jo redakciniam kolektyvui. Taip pat nuoširdi padėka buvusiam administratoriui Kaziui Vainiui. Tikimės, kad buvusi redakcija neatsisakys padėti naujajai.

Naujoji laukia mežiagos! Administracija — prenumeratų ir aukų! Nedelskite.

Garbė Kristui!

MAS centro valdyba

Dail. Kazimiero Žoromskio paroda Clevelande

New Yorko centre — Manhattan — gyvenęs dail. Kazimieras Zoromskis diena iš dienos tapo savo studijoje. Sukūrė visą eilę naujų paveikslų. O paveikslai skatina rengti parodas.

Siuo metu — vasario 22-23 — jo tapybos kūrinių paroda bus Clevelande. Parodą rengia ir globoja Clevelando LB apylinkė. Paveikslai bus išstatyti naujosios lietuvių parapijos (Nek. Prasidėjimo) salėje.

Ką jis parodys toje parodoje?

Šiai parodai dailininkas pavima kūrinių bent iš kelių savo laikotarpių. Jis simpatyngai tapo gėles. Tai jo vasaros džiaugs-

dinti, veikiant lietuviams, lietuviams ir estams drauge, būtų nesunku. Jo autorius adresas: Dr. William M. David, Jr., Chairman, Political Science Department, Western Maryland College, Westminster, Maryland 21157.

Pažanga

— Kaip praleidai savaitgalį?

— Buvau tokių atsilikusių baliuje, kur visi šoko dar susikabine.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA

6818 So. Western Avenue
Chicago, Illinois 60636
Telef. 778-6901

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA kreipiasi į Jungtinių Amerikos Valstybių lietuvius ir kviečia:

1. Aktyviai dalyvauti Vasario 16 d. minėjimuose,
2. Priimti rezoliucijas Lietuvos bylos reikalu ir perduoti jas valdžios pareigūnams,
3. Gausiai paremti pinigine auka Amerikos Lietuvių Tarybą, kuri dalį surinktų lėšų skiria Vyriausiajam Lietuvos Išlaisvinimo Komitetui parenti kovą dėl Lietuvos laisvės.
4. Visas surinktas ar pavienes aukas siųsti tiesiog Amerikos Lietuvių Tarybai — 6818 So. Western Ave. Chicago, Ill. 60636 arba įteikti per šio laikraščio redakciją.

Amerikos Lietuvių Taryba

Redakcijos pastaba: Dėl siautosios sniego pūgos New Yorke aerodromai keletą dienų neišleido ir nepriėmė lėktuvų. Tad ir šis oro paštu siųstas pranešimas redakcijai pasiekė tik vasario 15. Patalpinam šį pranešimą nors ir dabar, nes kai kuriose kolonijose Vasario 16 minima šį savaitgalį. Taip pat primename, kad dar neaukoję Altui Vasario 16 proga, auką gali persiųsti ir per laikraščio redakciją.

Sostinės lietuviai minėjo Vasario 16

WASHINGTON, D.C.

JAV sostinės lietuviai, kurių ten pagal Lietuvos Enciklopediją yra apie 250, vasario 9 minėjo Lietuvos nepriklausomybės atstatymo šventę. Minėjimą pradėjo lotyniškomis iškilmingomis mišiomis Washingtono katedroje, su progai pritaikintu angliškų pamokslu, kad suprastų ir kiti tikintieji. Bažnyčioje vidurinė suolų eilė buvo rezervuota lietuviam. Buvo gražu žiūrėti, kad nemažas būrys moterų ir mergaičių su tautiniais drabužiais dalyvavo mišiose ir ėjo prie komunijos. Pamaldom pasibaigus, vargonam akomponuojant, buvo sugiedotas Lietuvos himnas.

Tuoju po pamaldų viešbuty įvyko banketas ir minėjimas. Prie garbės stalo sėdėjo Lietuvos atstovas Juozas Kajeckas su žmona, banketui ir minėjimui vadovaujant Barbora Darlys, senatorius Thomas J. Dodd, apaštališkojo delegato sekretorius Petras Silvinas, Lietuvos atstovo patarėjas

Stasys Bačkis su žmona, Amerikos Balso lietuvių skyriaus pirmininkas K. Jurgėla ir kt. Banketas pradėtas JAV himnu ir prasminga prel. P. Silvinsko invokacija, nes jis maldavo Visagalį, kad greičiau praeitų šalioji vergijos žiema ir ateitų šviesus laisvės ir taikos pavasaris.

Užkandus, pagrindines kalbas pasakė senatorius Thomas J. Dodd ir Lietuvos atstovas J. Kajeckas. Sveikino taip pat latvių ir estų atstovai. Po rezoliucijų Elena Jurgėlaitė gražiai padainavo tris lietuviškas ir vieną anglišką dainą. Minėjimas baigtas tautos himnu. Pastebėtas kultūringas publikos laikymasis kalbų metu, nors ji sėdėjo prie stalo, prie nebaigtų valgyti skanėstų ir neišgertų kavos puodukų, bet kalbėtojų klausėsi tyli ir susikaupusi. Be to, minėjimo programa nebuvo per daug ištęsta.

Lietuvos atstovo J. Kajecko kalba

pasakyta minint Vasario 16-tąją š.m. vasario 9 Washington viešbutyje, Washington, D.C.

Susirinkome paminėti 51-ąją Lietuvos valstybės atstatymo paskelbimo sukaktį. Sakau, atstatymo, nes faktiškai Lietuvos valstybė gyvavo šimtmečiais, nuo Mindaugo laikų. Senoji Lietuva buvo Rusijos pagrobta 18-to šimtmečio pabaigoje. Tačiau toji ilgametė aneksija lietuvių tautos laisvės troškimo užgnaužiti neįstengė. Sukilimas sekė sukilimą.

Jeigu iki 19-to šimtmečio vidurio mūsų dar vyravo bajoriškos Lietuvos valstybės idėja, suprasta glaudžiu santykiavimu su Lenkija, tai antroje to šimtmečio pusėje pradėjo reikštis nauja Lietuvos valstybės samprata. Ja sekant, atstatyta naujoji Lietuva turėtų apimti visą lietuvių apgyventą plotą ir būti tvarkoma demokratiniais pagrindais, be luomų skirtumo. Ši naujoji samprata tiek sustiprėjo, kad 1917 rugsėjo 18-22 lietuvių tautos atstovai Vilniaus konferencijos rezoliucijoje konstatavo tautos ryžtą atstatyti nepriklausomą Lietuvos valstybę, pagrįstą demokratiniiais pagrindais, etnografinėse ribose. Gi Lietuvos nepriklausomybės 1918 metų akte, kurį šiandien minime, Lietuvos Taryba paskelbė "atstatanti nepriklausomą demokratiniais pagrindais sutvarkytą Lietuvos valstybę su sostine Vilniuje."

Nepriklausomybės paskelbimas, to meto sąlygomis, buvo drąsus ir ryžtingas žygis. To akto pasekmėje tauta įsijungė

Tad nenuostabu, kad tokio pareiškimo šiai progai nesuspėta gauti.

Dabartinis JAV prezidentas Lietuvos bylos reikalu ne kartą yra padaręs palankių pareiškimų. Antai pereinant metų spalio mėnesį jis pareiškė: "Mes visi norime, kad JAV išliktų didžiausia pasaulio galybė. Mes taip pat viliamės, kad Lietuva atgaus laisvę ir nepriklausomybę. Su Dievo ir jūsų pagalba mums pasiseks kryžiaus žygis už Amerikos didybę ir Lietuvos laisvę." Mes prezidento Nixono šaunų pareiškimą didžiai vertiname. Prisimintinas taip pat jo inauguracijos proga pasakyto kalboj pabrėžimas, kad "No man can be fully free while his neighbor is not."

Sios šalies senatas ir atstovų rūmai taip pat metai po metų pabrėžia Lietuvai padarytą skriaudą ir palaiko lietuvių viltį sulaukti Lietuvos laisvės aušros. Kapitoliuje šiomet, kaip ir kitais metais, vasario 18 Lietuva bus iškilmingai paminėta.

Mes didžiai dėkingi ir senatoriui Thomas J. Dodd už pakartotinį atsilankymą pas mus ir už pakartotinius Lietuvos prisiminimus senate.

Visiems Lietuvos draugam ir geradariam mes esame didžiai dėkingi už Lietuvos okupacijos nepripažinimą ir Vasario Sešioliktosios progą reikiama pakartotinai moralinę paramą pavergtai lietuvių tautai. Lietuvos laisvės kelias nusagstytas kliūtimis. Jis gal ligas, bet garbingas, didingas ir kilnus, kaip mūsų protėvių.

Man belieka palinkėti, kad laisvieji lietuviai vieningai tęstų kovą dėl Lietuvos.

Putnam, Conn.

Spaudoje buvo skelbta, kad N. Prasišėjimo Marijos Seserų sodyboje savaitgaliu susitelkimo data moterim: kovo 7-9. Prasm atkreipti dėmesį, kad data pasikeitė. Susitelkimas moterim: vasario 28 — kovo 2 antras gavėnijos sekmadienis. Praveda prel. V. Balčiūnas.

Mergaitėms moksleivėms—gimnazistėms: kovo 14-16. Praveda tėvas A. Jurgelaitis, O. P., Providence College profesorius.

Laukiam atvykstant, nes savaitgaliu susitelkimas yra proga įsisavinti Evangelijos dvasią, sąmoningiau ir pilniau atkurti save Kristuje.

Susitelkimo reikalais kreipitis: Sister M. Palmira, Villa Maria, Thompson, Conn. 06277. Telef. (203) 923-9004.

Savaitgaliu mokėstis: besimokančiom mergaitėms 10 dol., moterim — 20 dol. Jei kas negali mokėti, visvien atvykite, susitarsime.

Philadelphijoje L. Bendruomenė surengė bendravimo pietus. Nuotr. iš k. į d. Juozas Bobelis, Vincas Salčiūnas, Balys Raugas kalba LB apylinkės pirm. Algimantas Gečys, Leonas Kaulinis, kleb. kun. Jurgis Deigutis, Vytautas Matonis, Vytautas Volertas, Gediminas Surdėnas, Julija Adomonienė ir Marytė Kaulinytė. Nuotr. K. Cikoto

Pranciskų kultūros židinui remti Philadelphijoje organizuojamas komitetas, kuris prieš Velykas tikisi pasiekti savo planus. Nuotr. iš k. į d. Antanas Vasy, Antanas Salys, Marija Vasienė, Vincas Mačiūnas, tėv. Viktoras Gidžiūnas, Liuda Norvaišienė, Sofija Salienė. Nuotr. K. Cikoto.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ

PHILADELPHIA, PA.

Jubiliejinį metų komitetas, sudarytas iš Philadelphijos ir pietinės New Jersey LB apylinkių narių, savo veiklą pratęsė iki birželio vidurio, sparčiai dirbo, kad Vasario Sešioliktoji būtų reikšmingai atšvęsta.

Sausio 30 Pensilvanijos gubernatorių Raymond P. Shafer priėmė lietuvių delegaciją ir įteikė jai proklamaciją, skelbiančią Vasario 16-tąją Lietuvos nepriklausomybės dieną Pensilvanijoje. Delegaciją sudarė Gabrielius Mironas, Aušra Mačiulaitė Zerr, ir leitenantas Jonas Matonis, senesniai grįžę iš Vietnamo fronto. Gubernatorių buvo apdovanotas LF išleistu sidabrinu medaliu ir pakviestas dalyvauti ekumeninėje maldos dienoje už Baltijos valstybes birželio 15.

Kita delegacija, sudaryta iš Teresės Gečienės ir Aušros Mačiulaitės Zerr, tuo pačiu tikslu vasario 10 lankėsi pas Philadelphijos burmistrą James H. Tate.

Vasario 15 per radiją buvo transliuojama lietuviška muzika su atitinkamais komentarais. Buvo perduotos lietuviškų operų ištraukos ir simfoninė muzika.

Vasario 16 mišios už paverg-

mitetas. Nutarta bent porą kartų per metus išleisti informacinį biuletinį anglų kalba, informuojant lietuviškai nekalbančius tautiečius apie lietuvišką veiklą bei planus.

Sis susirinkimas, kuriam pirmininkavo Vytautas Volertas, buvo gausus dalyviais, pasiūlymais ir naudingais sprendimais.

Pagerbtas choras ir jo vadovai

Philadelphijos ir pietinės New Jersey LB apylinkės vasario 2 Sv. Andriejaus parapijos salėje suruošė pietus atgaitant "Vilties" chorui pagerbti. Dalyvavo didelis būrys lietuviškos visuomenės. Philadelphijos LB pirmininkas Algimantas Gečys pasveikino susirinkusius. Vytautas Volertas pristatė choristus ir jų ilgametį chorvedį Leoną Kaulinį, o taip pat ir buvusį chorvedį — dabartinį Sv. Andriejaus bažnyčios vargonininką Vytautą Matonį. Jonas Skladaitis, kurio iniciatyva šis pagerbimas buvo suruoštas, buvo paprašytas įteikti padėkos lentelę Leonui Kauliniui ir LB ženklelius Sv. Andriejaus parapijos klebonui Jurgiui Deigui ir Vytautui Matoniui.

Po prakalbų programėlė atliko jaunimas. Akordeonu lietuviškų melodijų pagrįsto Rimas Juzaitis. Trys mergaitės — Danutė Juzaitytė su gitara, Danutė Bakanaitė ir Ingrida Gudėnaitė — padainavo keletą liaudies dainelių. Moksleivių ateitininkų orkestrėlis kavutės metu linksmo susirinkusius. Programą užbaigė pats choras, sudainuodamas kelias dainas.

Skanius pietus šiam pagerbimui paruošė mielos, nenuilstančios talkininkės — Bronė Impolėnienė, Valerija Maku-

mitetas. Nutarta bent porą kartų per metus išleisti informacinį biuletinį anglų kalba, informuojant lietuviškai nekalbančius tautiečius apie lietuvišką veiklą bei planus.

Sis susirinkimas, kuriam pirmininkavo Vytautas Volertas, buvo gausus dalyviais, pasiūlymais ir naudingais sprendimais.

Pagerbtas choras ir jo vadovai

Philadelphijos ir pietinės New Jersey LB apylinkės vasario 2 Sv. Andriejaus parapijos salėje suruošė pietus atgaitant "Vilties" chorui pagerbti. Dalyvavo didelis būrys lietuviškos visuomenės. Philadelphijos LB pirmininkas Algimantas Gečys pasveikino susirinkusius. Vytautas Volertas pristatė choristus ir jų ilgametį chorvedį Leoną Kaulinį, o taip pat ir buvusį chorvedį — dabartinį Sv. Andriejaus bažnyčios vargonininką Vytautą Matonį. Jonas Skladaitis, kurio iniciatyva šis pagerbimas buvo suruoštas, buvo paprašytas įteikti padėkos lentelę Leonui Kauliniui ir LB ženklelius Sv. Andriejaus parapijos klebonui Jurgiui Deigui ir Vytautui Matoniui.

Po prakalbų programėlė atliko jaunimas. Akordeonu lietuviškų melodijų pagrįsto Rimas Juzaitis. Trys mergaitės — Danutė Juzaitytė su gitara, Danutė Bakanaitė ir Ingrida Gudėnaitė — padainavo keletą liaudies dainelių. Moksleivių ateitininkų orkestrėlis kavutės metu linksmo susirinkusius. Programą užbaigė pats choras, sudainuodamas kelias dainas.

Skanius pietus šiam pagerbimui paruošė mielos, nenuilstančios talkininkės — Bronė Impolėnienė, Valerija Maku-

IŠ VISUR

— Vasario 16 minėjimuose dalyvauti ir kalbėti pakviesti šie Vliko valdybos nariai: pirmininkas dr. J. K. Valiūnas — Chicagoje, vicepirmininkas dr. B. Nemickas — Rochesteryje, sekretorius R. Kezys — Elizabeth (N.J.), vald. narys A. Budreckis — Detroito ir Windsor (E.)

— Lietuvos Vycių centro valdybos po praėjusio visuotinio seimo Philadelphijoje ketvirtas posėdis numatomas kovo 30, Verbu sekmadienį, Youngstown, Ohio, globojant Mid-Central Distrikui. Dar du posėdžiai įvyks Newark, N. J.: birželio ir rugpjūčio mėn.

— Rušiamame leidinyje "Lietuvių švietimas Vokietijoje 1945-49 m." tilps aprašai šių vaikų darželių: Blombergo, Dillingeno, Eckendorferės, Eichstaetto, — Rebendorfo, Euteno, Flensburgo — Muetzelburgo, Gluekstado, Greveno, Haunsteteno (Augsburgo), Hochfeldo (Augsburgo), Ingolstadto, Itzhoe, Kempteno, Kielio, Klein — Wittensee, Landshuto, Maxhuettes, Memmingeno, Merbecko, Mueldorfo, Reppnerio, Rotenburgo, Traunsteino, Wagenreutho, Watenstedto ir Weheno. Kas turėtų istorines apžvalgas ir fotografijų tokių vaikų darželių, kurie aukščiau nesuminėti, malonėkite skubiai atsiųsti leidinio redaktoriui Pasaulio Lietuvių Archyvo adresu: 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636. Kad leidėjui paašikėtų leidinio tiražas, maną pirkti šį leidinį prašomi rašyti Kultūrai Remti Draugijai, 7026 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636.

— Argentinoje, Rosario Lietuvių bendruomenės visuotiniam susirinkime išrinkta nauja valdyba: J. Papečys — pirmin., P. Daugis — vicepirmin., L. Samauskienė — sekr., V. Seniūnas — sekr. padėjėjas, T. Plepys — išd., J. Guzas — išd. pad. Valdybos nariai ir parengimų komisija: J. Plepienė, U. Vinciuėnienė, V. Zagreckienė, V. Palaikienė, E. Guziėnė. Revizijos komisija: M. Klimas — pirm., A. Misevičius — sekr., J. Stasauskas — narys, A. Latėnas — mokesčių rinkėjas. Visuotinio susirinkimo nutarimu šios valdybos sąstatas galioja dviejų metų laikotarpiui.

— Prof. dr. Jokūbas Stukas, Lietuvos Vycių centro v-bos pirmininkas, pasakė kalbą apie Pabaltijo tautų tragediją vasario 11 Rochelle Park, N.J. Rotary Club nariam. Senesniai tokia tema kalbėjo ir Secaucus, N. J. Rotary Club nariam. Prof. Stukas jau kelintą kartą kalba Rotary ir Lions klubam, nes jiems priklauso žymesni prekybos vadai, kuriems svarbu žinoti apie mūsų tautos priespaudą ir sunkią būklę.

— Inž. Kostas Dočkus, JAV LB centro valdybos išdinininkas, prašo visas LB apylinkes kuo greičiau atsiskaityti su centro valdyba už pereinantį metų solidarumo įnašus. Solidarumo įnašus ir kitas centro valdybai skirtas lėšas išdinininkas prašo siųsti adresu: K. Dočkus, 1901 So. 49 Court, Cicero, Ill. 60650.

Mielas lietuvi, paremk lietuvių pranciškonų pastangas pastatyti KULTŪROS ŽIDINĮ New Yorke. Įsigytas žemės sklypas Highland Blvd., Highland Parke, Brooklyn, N. Y. Baigiami ruošti pastatų planai. Laukiam talkos! — Auką prašom siųsti lietuvių pranciškonų vienuolynui 680 Bushwick Ave., Brooklyn, N.Y. 11221

Michigano valstybės gubernatorių William G. Milliken pasirašo Lietuvos nepriklausomybės proklamaciją ir Michigane paskelbė Lietuvos nepriklausomybės dieną. Iš k. į d. Rimas Sukauskas, kun. Alfonsas Babonas, Dalia Gaizytė, gubernatorių W. G. Milliken įteikia proklamaciją E. Paurazienei, jų tarpe Aldona Mikailaitė, toliau Vladas Selenis.

Didelė parama lietuviškai veiklai

Prel. L. Mendelio dviguba sukaktis (3)

PREL. L. TULABA

Nuo šio pirmo mano apsilankymo užsimezgė tarp mudviejų bičiulystės ryšiai. Man ir Kolegijai tai buvo tikra Dievo palaima. Jame radau artimiausią savo draugą, kurio patarimai, pamokymai, o kartais ir broliški išpėjimai man yra tikroji gyvenimo mokykla ir ramstis. Kolegija jame rado ne tik didžiausią geradarį, bet ir tikrą tėvą. Tikrai Dievas jį mums davė. Mano širdyje yra vienas nuolatinis rūpestis ir klausimas: "Quid retribuam, pro omnibus quae ipse retribuit nobis?" Kaip atsilyginsiu už visa tą gera? Nei aš, nei Kolegija tikrai nepajėgsim jam atsilyginti. Bet jis to iš mūsų tikriausiai ir nelaukia. Dievas jam atlygins.

1949 Mount St. Mary kolegija jam, kaip alumnui, už nuopelnus kolegijai ir Bažnyčiai suteikė teisių garbės daktaro laipsnį. Neuzmiršo jo ir bažnytinė vyriausybė. Už darbus ir nuopelnus Bažnyčiai, Baltimorės arkiv. Francis Keough rekomenduojant, Sv. Tėvas Pijus XII 1952 suteikė jam popiežiaus rūmų prelato titulą ir privilegiją. Garbės jis niekada nesiekė. Titulams didelės reikšmės neteikė. Vyresniesiems nepataikavo. Visada ir visur paisė darbų ir nuopelnų, o ne kalbų ir gyrimo.

Mūsų tautą Dievas palaimino kunigijoje. Jei Maironis šviečia šviesiausia žvaigžde poezijoje, jei Krupavičius yra žiburys iš žiburių visuomeninkuose, tai prel. L. Mendelis toks yra altoriaus tarnyboje. Kartą prel. Krupavičius, priimdamas savo parapijoje vyskupą, taip kalbėjo: "Ekscelencija, kai jaunas buvau, savo jėgas aukojau tiesiog mūsų tautai. Galvojau ir tikėjau, kad į senatvę turėsiu progos atsitarnauti ir Dievuliui. Deja, jėgų neturiu. Jaučiu, kad klebono našta man yra per sunki... Prašau tat ją nuimti nuo mano pečių..."

Prel. L. Mendelis savo jaunas jėgas aukojau visų pirma tik altoriaus tarnybai. Jis nepasizijo visuomeniniame darbe. Apie jį spauda nedaug rašė. Nes jis visą savo paskendęs tyliame apaštalavimo darbe. Jį pavergė, jį pasisavino gražioji Sv. Alfonso bažnyčia. Bet čia jis išaugo ir išliko nemažiau didis negu tie, kurie skraido po plačius visuomeninio darbo plotus.

Būtų tačiau neteisinga manyti, kad prel. Liudvikas nesidomėjo visuomene veikla, kad jis nesisielojo pasaulio ir lietuviškos problemomis, kad jis neprisiėmė prie jų sprendimo. Pasaulio ir lietuviško gyvenimo reikalai Sv. Alfonso bažnyčioje buvo gyvi. Jie buvo jaučiami ir girdimi prel. Liudviko pamoksluose, jo daromose rinkliavose ir jo bei parapietų maldose. Gal dėl to tikintieji taip mėgsta jo pamokslus, kad jie yra ne abstraktūs, bet gyva dabarties gyvenimo kalba.

Visos lietuviškos vienuolijos iš prel. Liudviko ir iš Sv. Alfonso bažnyčios patyrė gausios paramos. Lietuvių koplyčia Washingtono šventovėje iš prel. Liudviko ir iš Sv. Alfonso bažnyčios gavo tokią paramą, kurios nė viena kita lietuviška parapija Amerikoje nėra davusi. Zinau, kad, jei šiandien mes turime ir džiaugiamės turėdami tokią lietuvių koplyčią Washingtono šventovėje, tai už visa tai, šalia vysk. V. Brizgido, didžiausias dėkui tenka prel. L. Mendeliui ir a.a. kun. J. Cėpu-kaičiui. Ir dabar rengiamos lietuviškos koplyčios Sv. Petro bazilikoje Romoje vienas iš di-

Tai jau kelintą kartą susisieki-mą miestas brangina. Spaudos balius suborganizuo-tas Tėviškės Žiburių, kaip kas-met, taip ir šiemet turėjo didė-lį pasisekimą. Tai gal popula-riusias balius, kada užpildoma pagrindinė ir šalutinė salė.

džiausių rėmėjų taip pat yra prel. Liudvikas.

Jis sielojosi ir sielojasi Sv. Rašto vertimo naujos laidos iš-leidimu. Tam tikslui jau prieš daugelį metų jis davė didelę su-mą. Čia aš viešai prisiiimu kal-tę, kad toji laida nepasirodė. Laiko stoka neleidžia man šio didelio darbo įvykdyti. Jei Die-vas leistų atsitraukti nuo visų einamųjų pareigų, gal mano gyve-nimo dar užtektų tokiai laidai parengti. Nekalbu čia apie Kole-giją ir apie paramą, kurią ji gauna iš prel. Liudviko. Vieno užtektų, kad jis įeitų į Lietu-vo istoriją, kaip didysis lietu-vis.

Kasmet prel. Liudvikas ap-lanko Romą. Kolegija yra jam tartum savi trumpo poilsio na-mai. Jo atsilankymas Kolegijoje visada palieka neužmiršta-mas žymes bei atminimą. Kas-met jis keliauja po senąją Euro-pą. Lanko šventoves. Renka medžiagą savo pamokslams ir pastoraciniam laiškam. Kas nors kada nors juos gal su-rinks ir išleis. Tai bus įrody-mas, kad prel. Liudvikas galė-jo būti ne tik nuostabus kuni-gas, bet ir talentingas rašytojas.

Už viską dėkodamas Dievui, kuris jam buvo gausus savo ma-lonėmis, prel. Liudvikas yra dė-kingas taip pat ir visiem tiem, kurie jam nuosirdžiai talkino ir talkina jo sunkiame darbe. Daug dėkingumo jis jaučia sa-vo širdyje prel. Dubinskiui, ku-ris per 19 metų dirbo su juo Sv. Alfonso parapijoje; savo broliui kun. Jonui, kuris taip pat eilę metų jam buvo pagelbi-ninku; taip pat kitiems buvu-

siems ir esamiems Sv. Alfon-so parapijos vikarams: kun. J. Antoszewskiui, kun. K. Puge-vičiui, kun. A. Dranginiui ir k. Tikrasis tačiau prel. Liudviko angelas sargas buvo ir yra jo sesutė Felicija. Be jos pagal-bos jo gyvenimas būtų buvęs daug sunkesnis, ir vargu ar jis būtų pajėgęs tiek padaryti, kiek yra padaręs. Felicija prel. Liud-vikui yra ir šeimininkė, ir se-kretorė, ir slaugė, ir ramstis visuose sunkumuose. Su ja pre-latas dalinasi džiaugsmiais ir skausmais. Už ją jis kasdien dė-koja Viešpačiui, kaip už didelę jam suteiktą dovaną.

Keturiasdešimt turtinų ku-nigystės metų. Jis juos pralei-dė tikrai kaip tikras Dievo ku-nigas. Ir buvo jis tūkstančiams tikra Dievo dovana. Kame jo kunigiško gyvenimo sėkmės priežastis? Aišku, kad daug kas prel. Liudviko gyvenime pri-klauso nuo jo nepaprastų ga-bumų, nuo jo didelio darbštu-mo, nuo jo stipraus ryžto. Bet nekylstu teigdamas, kad jo ku-nigiško gyvenimo sėkmės pa-grindinė priežastis yra jame veikianti ypatinga Dievo malonė. Jo gilus tikėjimas, jo dide-lis pamaldumas Švenčiausiam Sakramentui, o taip pat Dievo Motinai Marijai, buvo anas nuolatinis ryšys, kuris jungė jį su Dievu ir leido dangiškom malonėm gausiai tekėti į jo sie-lą. Nedaug kas pažįsta vidinį prel. Liudviko gyvenimą. Bet tie, kurie jį pažįsta, nesistebi jo laimėjimais ir neklausia: Iš kur tai?

Keturiasdešimt prasingų me-tų. Bet mes esame dar labai jo

reikalingi. O jis yra pilnas no-rių dar dirbti ir aukotis. Vie- name iš savo paskutinių laiškų man jis rašė, jog yra pasiryžęs tęsti savo darbą, kol Dievas duos jėgų ir galimybes.

70 metų amžiaus. Metų skai-čius jau nemažas. Nueitas ke-lias gana ilgas. Bet prel. Liud-viko dvasia dar vis jauna. En-tuziazmo ir dinamizmo dar jis pilnas. Todėl ir norisi linkėti "Mielas Liudvikai! Nesustok nepaliauk, gyvenk, dirbk. Dan-gus Tavęs laukia, bet jis amž-i-nas. Būk dar su mumis, nes mes praicinantys. Būk mums, kaip buvęs šviesus žiburys, ro-dąs kelią į žmogišką tobulumą ir kunigišką šventumą."

Philadelphia, Pa.

(atkelta iš 5 psl.)

rausienė ir Benedikta Misliaus-kienė. Rūpestingai, kaip bitelės, į status valgius padavinėjo vy-resniųjų skaučių būrelio narės.

Kaziuko mugė

Skautų rankdarbiai, audiniai iš Chicago, drožiniai, knygos ir plokštelės bus suvežti į Sv. Andriejaus parapijos salę per Kaziuko mugę, kuri įvyks ko-vo 2, tuoj po lietuviškų mišių. Mugėje veiks šiltų valgių už-kandinė, kavinė ir loterija.

Skautai maloniai kviečia Phi-ladelphijos ir jos apylinkių lie-tuvius aplankyti Kaziuko mu-gę, įsigyti tautodailės dirbinių, pasivaikinti ir praleisti sekma-dienio popietę skautiškoje nuo-taikoje.

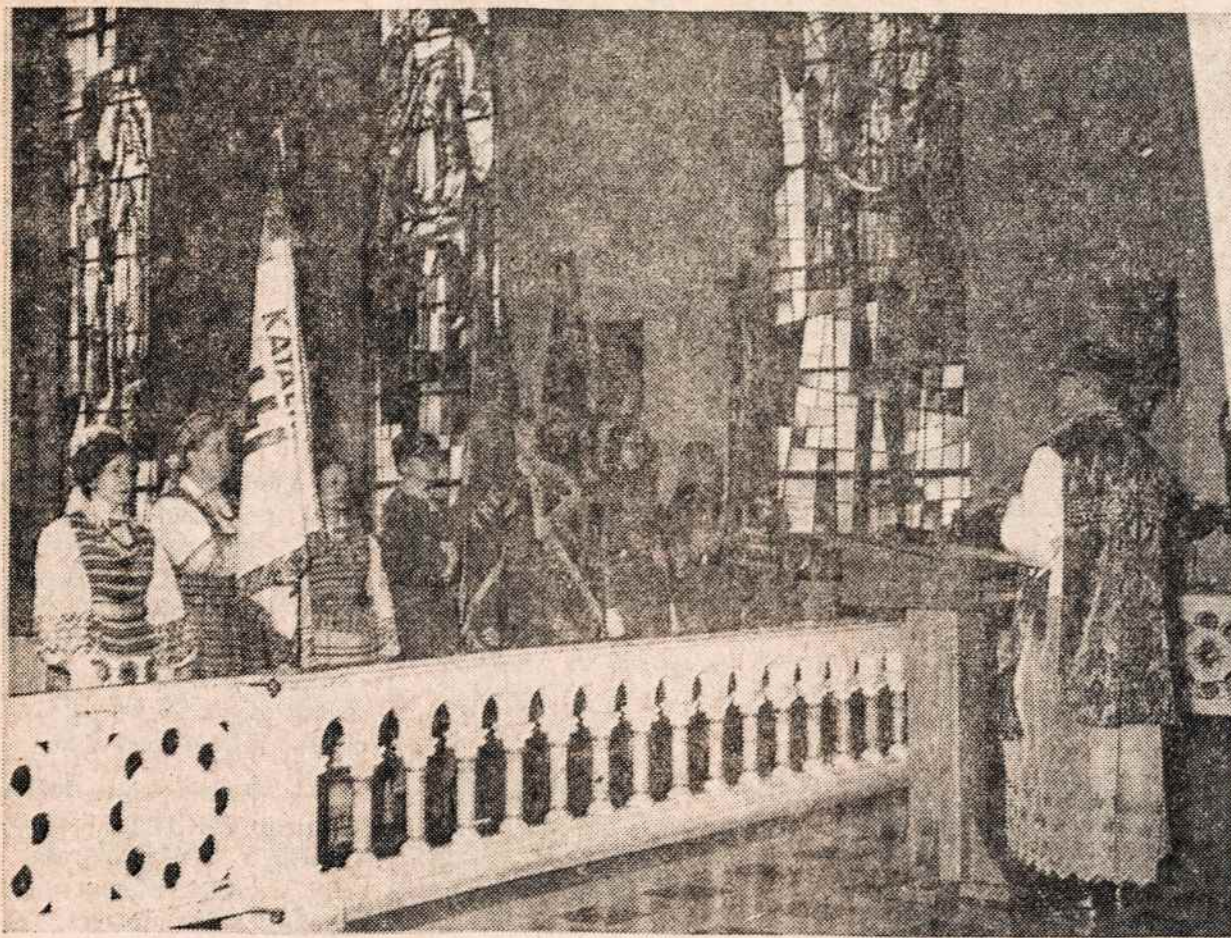
Įėjimas į mugę nemokamas.

Lietuviai meno pasaulyje

— Philadelphia LB valdy-ba rengia dail. Vytauto Igno darbų parodą. Jo atidarymas su paskaita ir vaišėmis įvyks ko-vo 1, 7-30 val. vak., Lietuvių Banko patalpose. Atidarymo metu su dailininku ir jo dar-bais supažindins Philadelphiaj-joj gyvenęs grafikas Romas Viesulas. Paroda tęsis vieną sa-vaite, iki kovo 8. Parodos ruo-šimo reikalais rūpinasi LB val-dybos vicepirmininkas dr. Vy-tautas Klemas.

— Sulptorius Petras Vaš-kys sukūrė Martin Luther King vaško skulptūrą, kuri yra pasta-tyta Philadelphiajos vaško mu-ziejuje, šalia kitų Amerikos is-torinių asmenybių statulų. Apie šį skulptoriaus darbą skelbė Philadelphiajos amerikiečių ra-dijas ir spauda. Visur buvo pa-brėžta, kad Petras Vaškys yra lietuvis. Šis proga reikia pažy-mėti, kad visos statulos vaško muziejuje, kuris buvo atida-rytas 1963, yra Petro Vaškoio darbai.

— Labai įdomi akvarelių, pie-šinių ir grafikos paroda vyksta Pennsylvania Academy of the Fine Arts galerijoje. Parodoje išstatyti 320-ties Amerikos dailininkų darbai. Jų tarpe yra ir lietuvių grafiko Romo Viesu-lo trys kūriniai. Parodą gali-ma lankyti iki kovo 2, kiek-vieną dieną, išskyrus pirmadie-nius, nuo 10 val. ryto iki 5 v. popiet ir sekmadieniais nuo 1 val. iki 5 val. popiet. S.M.J.

New Yorko vasario 16 iškilmingos pamaldos buvo Angelų Karalienės parapijos bažnyčioje. Pamaldose dalyvavo organizacijų vėliavos. Pamokslą sako kun. V. Pikturna, Nuotr. P. Ažuolo.

New Yorko tautinių šokių grupė, šokusi Lietuvos nepriklausomybės minėjime vasario 16 Webster salėje — Manhattane. Nuotr. R. Kistieliava

LRKSA IŠMOKA SAVO NARIAM SEPTINTĄ DIVIDENDĄ

Lietuvių Romos Katalikų Susivienijimo Amerikoje direkto-rių tarybos nutarimu, šių me-tų kovo mėnesį pinigines dova-nas nariams, sulaukusiem 85 ir daugiau metų amžiaus. Praeitų Kalėdų švenčių proga tokios dovanos išmokėtos 106 na-riams. Tai parodo, kiek Susi- vienijimo narių yra sulaukusių gilius senatvės.

Pažymėtina, kad nedaugelis fraternalinių organizacijų mo-ka savo nariams dividendus, o Katalikų Susivienijimas yra pir-moji lietuvių fraternalinė orga-nizacija, pradėjusi savo nariams dividendus mokėti.

Dividendų mokėjimą užtikri-na Susivienijimo tvirta finansinė padėtis.

Taip pat pažymėtina, kad Ka-talikų Susivienijimas jau pav-vertė tradicija Kalėdų švenčių proga mokėti pinigines dova-nas nariams, sulaukusiem 85 ir daugiau metų amžiaus. Praeitų Kalėdų švenčių proga tokios dovanos išmokėtos 106 na-riams. Tai parodo, kiek Susi- vienijimo narių yra sulaukusių gilius senatvės.

Katalikų Susivienijimas turi moderniai sutvarkytus pažymė-jimus (polices) pilnamečiam ir jaunamečiam; turi pašalpos sky-rių šelpti nariams ligų ir su-žeidimų nelaimėse; taip pat tu-ri labdarybės fondą šelpti su-važiavusių nariams, našlėm ir našlaičiams.

Į Katalikų Susivienijimą pil-namečiais nariais priimami as-menys nuo 16 metų amžiaus, o jaunamečiais nariais gali būti i-rašomi nuo gimimo dienos iki 16 metų amžiaus.

Apsidrausti galima sumai nuo 500 dol. iki 25,000 dol. Mo-kėsčiai yra priemami; jie ma-žesni už kai kurių kitų fraternali-nių ir komercinės apdraudos bendrovių mokesčius.

Susivienijimas teikia ir leng-vatų; aplikantams nereikia mo-kėti įstojimo mokesčio; už svei-katos patikrinimą — egzami-naciją, kuriems tai reikalinga, centras duoda kredito iki ke-turių dolerių; pažymėjimai ga-lioja nuo pirmų mokesčių įmo-kėjimo ir įregistavimo centro įstaigoje, ir tokio nario mirties atveju pilna apdraudos suma iš-mokama pašalpgaviui arba pa-šalpgaviam.

Pažymėjimai yra trejopi: iš-mokėjimas grynais pinigais, ap-mokėta apdrauda ir pratesto termino apdrauda.

Katalikų Susivienijimas turi

gražių nuopelnų ne tik savišal-pos, bet ir tautinėje bei kultū-rinėje srityje. Dar carinio re-žimo laikais Susivienijimas ko-vojo už lietuvių tautos teises, protestais ir memorandumais; organizavo pirmąsias lietuvių mokyklas Amerikoje ir leido reikalingus vadovėlius. Auko-mis rėmė lietuvių švietimo į-staigas Amerikoje ir Lietuvoje. Ir šiais laikais Katalikų Susi-vienijimas nuosirdžiai remia Lietu-vo išlaisvinimo akciją.

Dėl to lietuviams vertėtų sto-ti į Katalikų Susivienijimą, ja-me apsidrausti ir apdrausti sa-vo šeimų narius. M. Z.

Žinios iš Kanados

MONTREAL, QUE.

Su a.a. Jonu Kardeliu, Nepri- klausomos Lietuvos garbės re-daktorium, viešas atsisveikini-mas įvyko penktadienį, vasario 14. Laidotuvių pamaldos buvo šeštadienį. Mirė ap rūpintas ligonio sakramentais. Ilgai sir-go.

TORONTO, ONT.

Prisikėlimo parapijos kredo-ito kooperatyvo visuotinis metinis akcininkų susirinkimas įvyko vasario 9. Iš klausius pra-nešimus, patvirtinus balansus, padalintas pinas: Toronto šeš-tadieninei lituanistinei mokyk-lai — 500 dol.; Prisikėlimo pa-rapijai — 500; ateitininkų sto-vyklai — 100; skautų stovyk-lai — 100; "Aušros" klubui — 200; Toronto lietuvių vaikų na-mam, kartu ir darželiui — 250; tėvų pranciškonų gimna-zijai — 100; Vasario 16 gim-nacijai — 100 "Vytics" klubui — 100; Kanados L.B. šalpos fon-dui — 50 dol.; Tautės Fondui — 50. Taigi kultūriniam reika-lam šiemet paskirta 2,050 dol.

Iš valdybos šiemet išėjo dr. Cė-pas ir V. Kolyčius. Cėpas per-rinktas ir naujai išrinktas K. Cėpaitis. Paskolų komisijon per- rinktas Sakalas. Vieton išėjusio iš revizijos komisijos A. Kiškio išrinktas J. Stankaitis.

J. Varanavičius iš Hamiltono išrinktas Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvo reikalų ve-dėju. Jis yra diplomuotas eko-nomistas, Vokietijoje, Grevene, buvęs prekybos mokyklos direk-torium.

P. Baltūcnis iš Montrealeo su-ruošė įdomią parodą. Tai dirbi-niai iš medžio, ilgai gulėjusio vandeny. Vaizdavo žmones, gy-vulius, gėles ir kitus gyvus ir negyvus daiktus. Tokią paro-dą gali suruošti tik dailininkas — skulptorius su lakia vaiz-duote ir gerais nagais. Lankyto-jų buvo daug. Daug eksponatų buvo ir parduota.

Viešasis susisiekimas Toron-te pabrango. Autobusai ir po-žeminis traukinėlis ligi šiol e-mė vieną dolerį už 5 bilietė-lius. Dabar jau ima 1 dol. už 4.

SESUO MARIJA DOMICELE, SSC

Sv. Kazimiero seserų kongre-gacija vėl neteko vienos narės: sausio 22, širdies smūgio ištik-ta, mirė sesuo Domicelė.

Po penkiasdešimt šešerių me-tų darbuotės jos sveikata pra-dėjo silpnėti ir gyvumas išse-ko.

Seselė Domicelė, tada dar Uršulė, gimė Lietuvoje, Gurbe-šelio kaime. Duktė Mato Jan-kaus ir Kotrynos Jakelaičiūtės. I vienuolyną atvyko iš Dievo Apvaizdos parapijos Chicagoje. Pirmus įžadus padarė 1915 rug-pičio 15. Tais pačiais metais išvyko į Sv. Kazimiero parapiją Philadelphiaj. Vienuolynė ėjo šeimininkės pareigas ir buvo bažnytinį drabužių siuvėjos padėjėja. 1963 apsigyveno Juo-zapo-Marijos viloje, Newtown, Pa., kur atlikinėdavo lengves-nius darbelius, besirengdama minėti vienuolinio gyvenimo aukšnių jubiliejų (1965 rugpiū-čio 16).

Darbovis Sv. Kryžiaus ligo-nijoj Chicagoj ir šiose pa-pijose: Švenč. Marijos Gimimo, Aušros Vartų, Sv. Antano, Ci-cero, Ill., Dievo Apvaizdos, Vi-sų Šventų, Sv. Mykolo ir Sv.

Toli pramato

— Malonus pone, kiek dabar laiko? — klausia jaunuolis pa-gyvenusį vyrą.

— Atsiprašau, bet negaliu pa-sakyti. Mat, jeigu atsakysiu, tai jau užsimezga pažintis. Tamsta pakviest mane iš mandagumo kavos, o aš, atsilygindamas — pas save, o ten mano gražioji dukterė ir jūs galite susimylėti ir panorėsite tuoktis, — tai kaip aš galėsiu leisti dukterį už vy-ro, kuris net laikrodžio neturi?

Svyruoja be vėjo

Kaziukas su tėveliais grįžta iš šeštadieninės mokyklos pa-rengimo. Pastebėjęs gatvėje gir-tą žmogų, nustemba:

— Žiūrėk, mamyt, vėjo nėra, o tas žmogus svyruoja.

Sesuo Marija Domicelė

Kazimiero, Chicago Heights, Ill., Sv. Kryžiaus, Mt. Carmel, Pa., Sv. Juozapo, Scranton, Pa., Sv. Kazimiero, Providence, R. I. Paskutines gyvenimo dienas praleido Juozapo-Marijos viloj, Newtown, Pa.

Sesers Domicelės klasės drau-gės ir visos seselės, prisiminda-mos jos darbštumą, lietuvišką tvirtumą ir ryžtingumą, mel-džia Viešpatį suteikti jos sielai tą pažadėtą laimę, kuri yra pri-rengta Jį mylintiems ir Jam iš-tikimai tarnaujantiems.

Tegu ilsisi seselės Domicelės siela Viešpaties ramybėje, o amžinoji šviesa tešviečia jai per amžius danguje. S.K.K.S.

Kaip geriausia galime atžymėti šiuos 1969 metus?

Šie metai yra lietuvių švietimo ir šeimoms Metai. Lietuvių Fondas kasmet skiria vis didesnes sumas lietuvių švietimui bei kultūrai. Fondas sudaro pagrindą išlikti lietuviškai šeimai išveivijoje. Tad geriausiai ir prasmingiausiai šiuos metus atžymėjime ir save jam žin-sime įstodami į Lietuvių Fondo narius. Lai būna šie metai ir LIE-TUVIŲ FONDO METAIS. Kas dar neatlikome savo šventos tauti-nės pareigos — atlikime ją šiais metais. Lietuvių Fondas iki šiol yra paskyręs 68 tūkst. dol. Virš ½ mil. dol. Fondan sudėjo 2400 išveivijos lietuvių iš viso laisvojo pasaulio. Tai LF pionieriai. O kur dešimtyms tūkstančių išveivijos kitų lietuvių? Ar jie abejingi LF tiks-lams? Tokių gali būti nedidelė dalis. Daugelis dėl kasdieninių darbų bei rūpesčių neprisirengia tos pareigos atlikti. Kiti atidėlioja ar pa-miršta. Dabar geras metas visiems pajudėti LF kryptimi. Kai mili-joną Fondan sudėsimė, tai kartu su lietuvių ir politinį svorį dides-nį turėsimė. LF adresas:

LIEUVIŲ FONDAS
6643 S. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629
telefonas — 778-2858

LIEUVISKŲ PLOKSTELIŲ IŠPARDAVIMAS

Trys ilgo grojimo lietuviškos plokštelės už penkis dolerius

Lietuvos Senos ir Naujos Dainos: Įdainuota solistų ir choro 11 liet. dainų: Mergužėle brangi, Metai, Pavasario linksmybės, Barbutė ir Pilypas, Šią naktelę, Prieš tolimą kelionę, Užstalės daina. Tinginė bobutė, Oi laukiau, laukiau, Oi, tu Jėva, Jėvuže, Augu pas tėvelį, Stikliukėlis.

Lietuvos Kanklės: O. Mikulskienei vadovaujant įgrota: Pas močiutę augau, Suktinis, Supinsiu dainužę, Pas motulę, Rugučiai, Lenciūgėlis, Naujienos, Sėjau rūtą, Siuntė mane motinėle, Kepurinė, Per girią, girelę ir Sveikas Jėzau.

Lietuvos Aidai. Charles Daubaro akordeonu įgrota 16 lietuviškos muzikos dalykėlių: Aguonėle, Siuntė mane motinėle, Palankė, Laisvės varpo daina, Dzimdži, Mikita, Atskrend sakalėlis, Ant kalno karklai siūbavo, Šią nedėlėle, Plaukia Nemunėlis, Mūsųaimukas ir 5 lietuviškos polkos.

Tėvynės Meilė Nemari, A. Dambrauskaitės įdainuota 13 liet. dainų: Ramunos daina, O naktužė rami, Pradaigiuse, Liepė tėvelis, Dobilėlis, Na, tai kas? Tulpės, Tėvynės meilė nemari, Jau atėjo rudenėlis, Kam šėrei žirgelį, Sėdžiu po langelio, Oi berneli vienturi ir Vakarais.

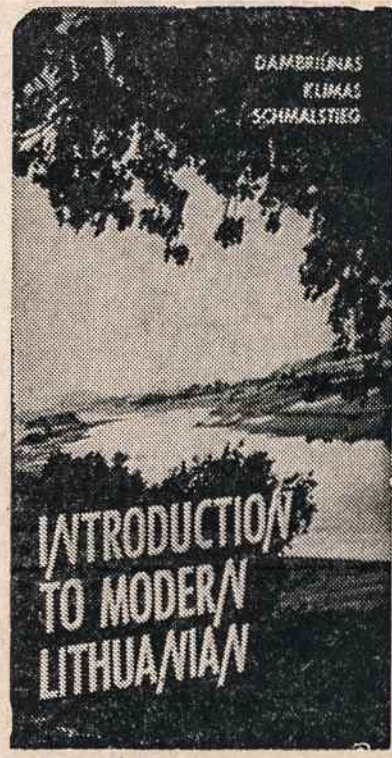
Žibuoklės, L. Stuko moterų seksteto įdainuota 14 liet. dainų: Ruduo, Gėlių daina, Vėl gegužės naktis, Avietėle, Man ne vistiek, Joninių daina, Daina apie tiltą, O, ramunėle, pasakyk, Aunu, aunu baltas kojas, Myliu tave, Plaukia sau laivelis, Kai ateis pavasarielis, iš op. "Birutė" Sesutėlės — lelijėles ir iš op. "Dana" moterų choras.

40 Lietuviškų Melodijų įgrota su simfonijos orkestru: Iš rytų šalėlis, Atskrend sakalėlis, Treji gaidžiai negiedojo, Ant tėvelio dvaro, Aš pasėjau linelius, Kur tas šaltinėlis, Ramovėnų maršas, Trijų seselių, Pasisėjau žalią rūtą, Kur bėga Šešupė, Plaukia žašėle, Ko liūdi putinėli, Gieda gaideliai, Lietuva brangi, Aš padainuosiu dainų dainele, Tykus buvo vakarėlis, Kam šėrei žirgelį, Tylus vakaras, Ei, Lietuvos kareivėliai, Lietuvos himnas, Per tamšią naktelę, Pasėjau dobilą, Ar aš ne vyšnelė, Uncių tupi trys pulkeliai, Trys sesutės, Už jūrų marių, Ant kalno, Du gaideliai, O čia, čia, Oi lekia, lekia, Jau jau dieną, Sutems tamsi naktužėle, Aušta aušrelė, šviesi parazėle. Tris dienas, Šią naktelę, Jai nerūpėjo; Vai tu žirge, Žalia girelė, žalia liepelė, Garvys turi ilgą snapą ir Lietuviais esame mes gimę.

Iš šio sąrašo išsirinkus tris ilgo grojimo plokšteles, mokama tik penki doleriai. Atskira plokštelė kainuoja 2 dol. (anksčiau buvo parduodamos po 4 dol. Nori įsigyti papigintų plokštelių, prašomi rašyti: Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N.Y. 11221.

Persiuntimui pridėdama 50 c.

Pranešama Darbininko skaitytojams, kad nuo 1969 sausio 1 DARBININKO prenumerata Amerikoje ir kituose kraštuose nuo 7 dol. pakeliamą iki 8 dol. Siunčiant prenumeratą už 1969 metus, prašom pridėti vieną dolerį. Ta pačia proga reikiame padėką skaitytojams, kurie laiku apsimoka metinę prenumeratą. Atsilikusių prašom irgi nedelsiant prisijusti, nes laikraštis skolon daugiau nebus siunčiamas. Medžiagom ir spausdinimo išlaidom pakilus, administracijai susidaro dideli nuostoliai, kai didesnis skaitytojų skaičius lieka skolingi. — Darbininko administracija.

Introduction to Modern Lithuanian. Puikus lietuvių kalbos vadovas su 40 pamokų, gramatikos priedu, skaitymais ir žodynėliais. Tekstas ir paaiškinimai anglų kalba. Nemo-kantiem ar nedaug mokantiem lietuviškai — puiki galimybė išmokyti. Parengė L. Dambrūnas, A. Klimas ir W.R. Schmalstieg. Išleido lietuvių pranciškonai Brooklyne. 479 psl., kietais viršeliais. Kaina 7 dol.

Labai naudingas priedas pradedantiems mokytis lietuvių kalbą: Lithuanian Reader for Self-Instruction. Parengė W. R. Schmalstieg ir A. Klimas. Kaina 1 dol.

DARBININKAS 910 Willoughby Ave. Brooklyn, N. Y. 11221

RADIO PROGRAMOS

Lietuvos Atsiminimų Radio Vaianda NEW YORKE Šeštadieniais nuo 5 iki 6 val. WEVD 1330 Kil. 97.9 Mg. Pm. Direktorius Dr. Jokūbas J. Stukas, 1016 Schleifer Rd. Hillside, N.J. 07205; tel. 201-289-6878.

Laisvės Žiburys — NEW YORK — Lietuvių ir anglų kalbomis sekmdieniais 2-3 val. popiet WHBI 105.9 FM banga. Vedėjas: Romas Kezys, TW 4-1288, 62-15 69th Pl., Middle Village, N.Y. 11379.

BOSTON, MASS Vedėjas STEPH. MINKUS WLYN — 1360 kilocycles ir FM 101.7 banga Sekmdieniais nuo 1 - 1:30 val. p.p.

BOSTON, WORCESTER BROCKTON, " Vedėjas P. VIŠCINIS 173 Arthur St., Brockton 18, Mass. Tel. JU 6-7209 FM bangomis 107.9 MC WHIL - 1430 kil. Medford, Mass. Sekmdieniais nuo 11 iki 12 val.

DETROIT, MICH. Lietuviškų Melodijų Radio Valanda WJLB stotis — banga 1400 Šeštadieniais 3:00 iki 4:00 p.p. Patricia Bandaža tel. 278-3265 Algis Zaprackas tel. 549-1982 Vedėjas — Ralph J. Valatka 15756 Leisure Detroit, Mich. 48227 telef. 273-2224

HARTFORD, CONN. Ved. ALG. DRAGONAVIČIUS WBMI - FM 95.7 273 Victoria Rd., Hartford 14, Conn. Tel.: 249-4502 Sekmdieniais — nuo 12 iki 1 p.p.

PITTSBURGH, PA. WZUM, 1590 banga vedėjas VYT. A. YUCIUS 62 Shady St. W. Pgh., Penna. 15228 Tel. 563-2754 Sekmdieniais 12:00 iki 12:30 v. p.p.

PHILADELPHIA, PA. WTEL, 860 kilocycles BENDRUOMENĖS BALSAS 1203 Green St., Phila., Pa. 19123 PO 5-0932 Šeštadieniais nuo 1:30 iki 2:30 p.p.

NAUJAI IŠLEISTOS KNYGOS

Vergijos kryžkeliuose, S. Rūkiene, kaina 5 dol., kietais virš. 6 dol., Lietuvių literatūra svetur, redagavo K. Bradūnas, kietais viršeliais 10 dol., Ant. Vilnelės tiltas, P. Jurkus, kaina 2.50 dol. Peilio asmenimis, J. Jankus, premijuota, kaina 4 dol. Dangus debesyje, J. Švaistas, premijuota, kaina 2.50 dol. Šios bei kitos knygos gaunamos: Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. New York 11221.

ŠACHMATAI

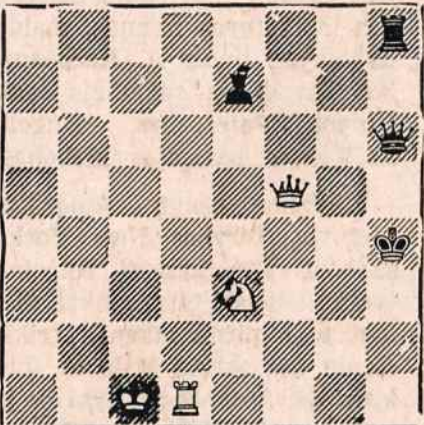
Veda K. Merkis

Olandijos tarpt. turnyrą, netoli Amsterdamo, laimėjo buv. pasaulio čempionas M. Botvinnikas ir Geleris. 3-4 v. pasidalijo P. Keres ir vengras Portisch. Prieš du ratu, t.y. po 13, trečią vietą dalijosi Keres, Portisch ir amerikietis P. Benko, visi trys turėjo po 8½ taško. Botvinnikas ir Geleris po 9½.

Kaune pasibaigė profsąjungų pirmenybės. Vilniaus čempionas D. Lapienis, meistras—veteranas I. Vistaneckis ir kaunietis Barnbaumas surinko po 7 ts. iš 11 galimų. Nugalėtoją išaiškins papildomas mačas. Viadas Mikėnas, Lietuvos čempionas, gerokai atsiliko.

Bostono tarpklubinėse Lietuvių B komanda (vadovas Bronius Skrabulis) pr. penktadienį iškovojo gražią pergalę. So. Bostono Lietuvių Pil. D-jos patalpose, įveikusi Brocktoną 5-0. Pasirūmėjo Andrius Keturakis, sutvarkęs pirmuoju savo priešininką. Lietuvių I rungtynės su Harvardo universitetu nukelto į vasario 28 d.

Klausimas ir atsakymas. Vienas Darbininko skaitytojų atsuntė mums tokia padėtį su baltųjų ėjimu: ir klausia: a) Ar gali valdovė matuoti juoduosius ėjimu — Vg4+ (Q-Nch)? b) Ar galėtų juodųjų karaliaus kiršti valdovę, kai baltųjų žirgas pririštas?

Atsakome: Vg4 matuoja vienu ėjimu. Karaliaus negali kiršti valdovės, nes ji apginta žirgo. Šachmatų taisyklės neleidžia karaliai žengti į sačuojamą laukelį, taigi nėra galima, kad KxV, nes laukelį g4 saugo žirgas. Visai kas kita būtų, jei Bokštas stovėtų vieton Bh8 ant Bg8; tuokart po V-g4+ sektų Bxg4 ir žirgas negalėtų mušti bokšto, nes yra pririštas.

Į New Yorką iškilimėm atvykusi Liuda Gudėlienė su sūnum Paulium ir dukra Laura prie šv. Patriko katedros. Nuotr. C. Binkins.

Nauji DARBININKO skaitytojai

D. Guobienė, Providence, R. I., K. Adomavičius, Worcester, Mass., J. Simen, Scarsdale, N. Y., R. Butrimas, New Britain, Conn., V. Viliūnas, Mays Landing, N. J., J. Valakas, B'klyn, N.Y., J. Gliauda, Los Angeles, Calif., A. Ramonas, B'klyn, N. Y., P. Marcinkus, Worcester, Mass., J. Andrius, S. Monica,

Calif., J. Koshmir, B'klyn, N. Y., A. Lapšys, APG, Md., J. Kundrotas, Bayside, N.Y., R. Ambraziejus, Newark, N. J., V. Shimkus, Newton, Mass., M. Katin, Norwood, Mass., J. Astas, Hamilton, Ont. Canada, A. Pešenis, Phila, Pa., A. Eidukaitienė, Cleveland, Ohio, M. Juodaitienė, Union, N.J., A. Rubonis, N. Haledon, N.J., B. Kukler, Bridgeport, Conn., A. Nenienė, Gary, Ind., K. Degutis, Linden, N.J., P. Zablockis, Vancouver, B.C. Canada, I. Tamošiūnas, Washington, D.C., V. Nupnau, B'klyn, N.Y., V. Vozbutas, Cambridge, Mass.

Iš Anglijos: B. Simėnas ir P. Ivanauskas.

Iš Vokietijos: G. Baltušis, K. Veselauskas, V. Naujokas, J. Deveikis, K. Ruckpaul, J. Lašys, R. Tendzegolskis, Mikėnas, A. Jusevičius, Dr. Rainys, A. Midveris, Dr. S. Šereika, J. Gražnis, J. Vitkus.

Kitiem užsakė: Prel. dr. L. Mendelis, Baltimore, Md., — Sešėlei M. Anunciatai, Cicero, Ill.; J. Slivinskienė, Waterbury, Conn., — H. Schonbeck, Worcester, Mass.; Al. Mantautas, Brockton, Mass., — dr. V. A. Mantautui, New Haven, Conn.; A. Garbačiauskas, Chicago, Ill. — M. Jagučanskienė, S. Paulo, Brazil; A. Gaides, Nashua, N.H., — J. Šėsnulevičiui, Uruguay; R. Kondrotienė, B'klyn, N.Y., — Jurgiu ir Veronikai Janušaičiam Chicagoje, 25 metų vedybinio jubiliejaus proga; M. Vilkišius, Lawrence, Mass. — A. J. Vaitoniui, Gloucester, Mass.

Sveikiname naujus skaitytojus ir dėkojame užsakytojams. Naujumi skaitytojams Darbininko prenumerata pirmiem metam 5 dol. Jaunavedžiam ir kariami vienerius metus laikraštis siunčiamas dovanai. Prenumeratos reikalais kreiptis į administraciją: 910 Willoughby Av., Brooklyn, N.Y. 11221.

Kaune vienoj bažnyčioj sekmdienio pamaldose dalyvavęs saugumo valdininkas pasipiktino pamatęs pirmose maldininkų eilėse beklūpantį vieną žymų kompartijos pareigūną. Tuojau po pamaldų prie jo priėjo ir pradėjo išmetinėti: — Aš bažnyčioje buvau tarnybiniams reikalais, bet ką tu, drauge, čia darai? Savo akimis mačiau, kaip tu giedojai šventas giesmes.

— Tu, drauge, galėjai matyti, bet negirdėjai. Aš visą laiką šaukiau: Veto! Veto! Veto!

— Kokš skirtumas tarp nelaimės ir tragedijos? — Jei Kosyginas įkristų į gilų ežerą, tai būtų nelaimė. Bet jei kas jį ištrauktų iš vandens, tai jau būtų tragedija.

ŠYPSNIAI IŠ ANAPUS SIENOS

Vienoj Lietuvos mokykloj, mokytojo paklaustas, koks skirtumas tarp kapitalizmo ir komunizmo, mokinyš paaiškino: — Prie kapitalistinio režimo kai kurie privilegijuoti asmenys turi viską, tuo tarpu pas mus visi žmonės nieko neturi.

Tauragėje viena moteris skundžiasi rajono pareigūniui: — Ar galima tikėti, kad čia, žemės ūkio krašte, kada pritrūks pieno? Kokius keistus laikus mes gyvename.

Pareigūnas stengėsi ją nuraminti, paguodamas: — Tai nėra taip baisu, jei pagalvosit, kad Saharos gyventojai neturi užtenkamai net vandens...

— Viešpatie! — suško moteris. — Ar ir ten jau valdžioje komunistai?

Sovietų pilietis parašė laišką partijos laikraščio redakcijai. Laiške klausia: "Ar tiesa, kad kosmonautas Gagarinas iš Maskvos per grožio konkursą laimėjo pirmą vietą, išlošdamas Volgos modelio automobilį?"

Netrukus gavo atsakymą: "Principe taip, bet dalykas liečia ne kosmonautą Gagariną, o valstietį Gagariną ne iš Maskvos, bet iš Odesos. Reikalas liečia ne grožio konkursą, o rebuso išspėdimą. Taip pat reikalas eina ne apie Volgos modelio automobilį, o apie dviratį, kurį Gagarinas ne laimėjo, bet iš jo pavogė."

Žodžio laisvė yra garantuota net komunistinėje Kinijoje. Ten gali pasakyti viską ką tik nori... vieną kartą.

— Ką, jūsų nuomone, nešios moterys, kai pasirodys naujos pavasario mados? — Kaip paprastai: plytas stotomiam namam, maišus į sandėlius ir anglį krosnim.

PAGERBKIME TUOS, KURIE GYVENO IR MİRĖ DIEVUI IR TĖVYNEI.

Lietuvos Kankinių koplyčia šv. Petro bazilikoje Romoje laukia kiekvieno lietuvi atsiliepiant savo auka. Laiko jau nedaug — atsiliepkite adresu:

Lithuanian Martyrs' Chapel Fund

2701 W. 68th Street Chicago, Ill. 60629 ė Vysk. V. Brizgys, Komiteto vardu

AUTOMOBILIŲ PATAISYMO ir NUDAŽYMO

reikalais kreipkitės į gerai patyriusius mechanikus, kurie sąžiningai atliks visus darbus.

Mantel & Doren, Inc. 83-12 Cooper Avenue Glendale, N.Y. 11227 Tel. 894-4188

SOUTH BOSTON SAVINGS BANK

Inkorporuotas 1863

460 West Broadway, South Boston Massachusetts

"Kur tūkstančiai taupo milijonus"

ALFRED W. ARCHIBALD

President

Šio banko direktorių taryboje yra Lietuvos garbės konsulas adv. A. O. Štama ir adv. Jonas J. Grigaus. Reikau su patarnautojais galima susikalbėti ir lietuviškai. • Turtas (Assets) virš \$132,000,000

Current dividend 5¼% on all accounts.

Dabar moka 5¼% už visų rūšių taupomus pinigus.

H. W. MALE

Brake Mechanic and Set up men experienced salary open. Fringe benefits. No phone calls apply in person CURTIS PARTITIONS CORP. — 590 Belleville Tpke Kearny, N.J. See Mrs. McQueen

MECHANIC WITH OWN TOOLS

Salary open; all around Gas and Diesel Equip experience. — Call 338-8655 ask for FRANK.

JR. DRAFTSMAN

Trainee — Salarie open with some tracing experience. No phone calls apply in person CURTIS PARTITION CORP. 590 Belleville Tpke. Kearny, N.J. — See Mrs. McQueen

H. W. FEMALE

EXP OPERATORS

on Skirts and Pants section work. Steady nice working conditions — work near home CEE DEE MFG 85 University Place New York City, AL 4-8494 — ask for Manuel.

EXP OPERATORS

on dress section work or complete garment start at \$2 an hour work near home ALEX DRESS CO. — 3118 3rd Avenue Bronx, N.Y. Call 993-4022

Order-Clerks Telephone with a major Liquor Company in L.I.C. Some clerical duties light typing helpful but not necessary. Steady jobs — good working conditions! W. A. Taylor & Co. 30-30 Hunters Pt. Ave L.I.C. N.Y. Tel. EX 2-6154 for appt.

EXP OPERATORS ON DRESSES

Must do a complete garment steady work nice working conditions work near home T & C SPORTSWEAR 192 E 125 Street N.Y.C. 3rd floor Call 534-5970

EXP OPERATORS NIGHTS

6:30 PM - 12 AM on Dresses, Section work or complete union shop work near home ROY AIELLO — 2315 Hughes Ave Bronx, CY 8-2280

SEIMININKĖS

ieško pensininkų šeimai, atsakomina, švarti, 4 kambarių butas su baldais ar be jų, plus 100 dol. mėnesiui už patarnavimus. Skambinti — tel. NE 4-2944

MALE - FEMALE

SWITCHBOARD OPERATOR TYPIST

Experience, car necessary — hours 9 to 5 PM. Apply in person CURTIS PARTITIONS CORP. 590 Belleville Tpke. Kearny, N.J. — See Mrs. McQueen

BUSSINES PLACES

JAMACIAN BISHOP

a congregation wants a church to rent, buy or lease. Willing to share with another minister. Call 826-6434

TO PLACE

YOUR AD

CANCEL OR CHANGE

Tel.: GL2-2923

HELP WANTED

SEWING MACHINE OPERATORS

Experienced on single needle and multiple machines. Steady work — nice working conditions.

SWITLIK PARACHUTE CO.

1325 E. State St. Trenton, N.J. 609 - 587-3300

Ask for Mr. RICHARD SWITLIK, Jr.

SERVICE

CONTINENTAL TRANSLATORS

Jei anglų kalbos nemokėjimas sudaro jums sunkumų gauti N.Y. valduotojų leidimą arba pakeičiant kitos valstijos leidimą, ar užsienio leidimą — kreipkitės į mus. Visi patarnavimai lietuviškai. 212-228-4740

DEE'S DOG TRAINING

We train obedience, housebreaking, special problems. We buy and sell German Sheps and Dobermans. Phone 871-4565

BRAMIGAN CONTRACTING CO.

630 E 14th Street New York City Painting carpentry all types custom work — all work guaranteed, estimates furnished — Call CA 8-9841

BUCKINGHAM HOTEL

Singles Doubles and Housekeeping Suites 101 West 57th Street Call CI 6-1500 — A Family Hotel

BAY SHORE OFFICE SERVICE

open 6 days a week during Tax season. Tax Returns - Bookkeeping 2722 Washington St. Toms River, N.J. 244-9395 Mrs. Wright

KEY PUNCH STUDENTS - GRADS

Gain your complete confidence Rent our machine for practice \$1.35 per hour — Wahson Kepunch Call 349-3831

WATSON BROS HOUSE CLEANING SERVICE

House Cleaning from Top to Bottom All Work Guaranteed Call 864-5922

PETERFORD BOWLING SUPPLIES

Everything for the Bowler TROPHIES & PLAQUES Special Discount to Our Readers

962 Hempstead Turnpike Franklin Square Call 516 - FL 2-9751

DISPLAY

Carter Lincoln Mercury

Gloucester County's No. 1 Lincoln Mercury Dealer. Home of the Mark III—Safe Buy Used Cars CARTER LINCOLN MERCURY, INC. 490 Mantus Ave. Woodbury 08096; Dial 609 - 848-5650.

MARLIN YACHT CLUB

Membership open. Slips available Town Dock Road New Rochelle, N. Y. Call 914 - 668-5135

ARNOLD MORA M.D. PSYCHIATRIST

Treatment for drug addiction. Park Madison Professional Bldg. 47 E. 67 Street New York, N. Y. YU 8-4800

DARBININKAS

NEW YORKO
NAUJENOS

Vienuolynas ..... GL 5-7068
Spaustuvė ..... GL 2-6916
Redakcija ..... GL 5-7281
Administracija ..... GL 2-2923

Maironio šeštadieninėje mokykloje praėjusį šeštadienį pamokų nebuvo, nes dėl sniego nebuvo galima atvažiuoti į mokyklą. Dabar mokykla praneša, kad ši šeštadienį pamokos jau bus.

Miegančioji gražuolė, 6 pavelsių pasaka, kurią Maironio mokykla sėkmingai suvaidino sausio 19, dabar bus kartojama kovo 15, šeštadienį. Pradžia 6 v.v. Vaidinimas įvyks Apreiškimo parapijos salėje.

Vija Vėtra, latvių balerina, turinti savo baletų mokyklą New Yorke, kartu su savo mokiniais atliks Indijos šokių programą vasario 20, ketvirtadienį, 8 val. vak. Unitarų "All Souls" bažnyčioje, Lexington ir 80 St. Vasario 23, sekmadienį, 5 val. popiet su mokiniais ji atliks mišparų tema šokių ir poezijos programą Liuteronų St. Peter's bažnyčioje, Lexington ir 54 St.

Pelagija Sandanavičienė, 92 metų, mirė vasario 7. Buvo pašarvota Aromiskio laidojimo namuose. Palaidota vasario 11 iš Apreiškimo parapijos bažnyčios šv. Karolio kapuose šalia sūnaus Stanislovo. Ji buvo motina kan. Mečislovo Sandanavičiaus ir Stanislovo Sandanavičiaus. Abu jau mirę. Gyveno pas marčią Emiliją. Jos gedi marti ir anūka Irena, Petras ir Marija.

Atitaisome. Praeitam Darbininko numeryje, aprašant, kaip seimui rengti komitetas baigė darbą, išbrovė klaida. Ten buvo parašyta, kad pinigų likutis, kuris susidarė po seimo, bus padalintas tarp PLB valdybos ir JAV LB centro valdybos. Piniagai buvo padalyti tarp PLB valdybos ir JAV LB New Yorko apygardos, kuri rūpinosi seimo rengimu. Už klaidą atsiprašome.

PRANCISKONŲ REKOLEKCIJOS GAVENIOS METU

St. Catharines, Ont., Kanadoje, vienuolyno koplyčioje, kovo 14 — 16 — tėv. Viktoras Gidžiūnas, O.F.M.

Philadelphia, Pa., šv. Andriejaus parapijoje, kovo 20-23 — tėv. Viktoras Gidžiūnas, O.F.M.

Hartford, Conn., šv. Trejybės parapijoje, kovo 28-30 — tėv. Viktoras Gidžiūnas, OFM.

Brooklyn, N.Y., šv. Jurgio parapijoje, kovo 21-23 — tėv. Jurgis Gailiūsis, O.F.M.

Brooklyn, N.Y., Angelų Karalienės parapijoje, kovo 23-25, 40 valandų atlidai — tėv. Juvenalis Liauba, O.F.M.

Rochester, N.Y., šv. Jurgio parapijoje, kovo 31 — balandžio 6 — tėv. Viktoras Gidžiūnas, O.F.M.

Š.m. kovo 23 d., sekmadienį, Le Cordon Bleu salėje, Jamaica Ave. ir 96 gatvės kampas, Woodhaven, N.Y., įvyks anglų kalba veikalo "LITHUANIA" autoriaus ir redaktoriaus, Lietuvos Pasiuntinybės Patarėjo Šveicarijoje dr. A. Geručio, prof. J. Puzino, prof. J. Jakšto, dr. A. Budreckio ir min. S. Lozoraičio — leidinio autorių pagerbimo ir su veikalu susipažinimo **POPIETĖ**.

Akademija — kalbės dr. A. Gerutis ir dr. V. Paprockas • Meninė dalis • Vaisės — kokteilis, užkandžiai ir kava. • Pradžia 2 val. p.p. punktualiai. Auka 7 dol. asmeniui. • Maloniai kviečiame lietuvių visuomenę dalyvauti apie tai pranešant iki kovo 15 dienos šiais adresais:

J. Bagdonas, 85-59 88 Street, Woodhaven, N.Y. 11421, Tel. 441-2374
E. Čekienė, 87-80 96 Street, Woodhaven, N.Y. 11421, Tel. HI 1-4172
Rengimo komitetą sudaro šių organizacijų pirmininkai bei atstovai: E. Čekienė, J. Kiaunė, A. Senikas, S. Sirusas ir L. Tamošaitis — Lietuvos Nepriklausomybės Patarėjo Šveicarijoje; dr. A. Geručio, prof. J. Puzino, prof. J. Jakšto, dr. A. Budreckio ir min. S. Lozoraičio — leidinio autorių pagerbimo ir su veikalu susipažinimo **POPIETĖ**.

Parengimai New Yorke

Vasario 23, sekmadienį — Apreiškimo parapijos sarapiečių susirinkimas 12 val. parapijos salėje. Rengama parapijos taryba.

Kovo 2, sekmadienis — Kaziuکو mugė Maspetho lietuvių parapijos salėje. Rengia New Yorko skautai.

Kovo 2, sekmadienį — Pabaltijos Moterų Tarybos metinis minėjimas ir lietuvių, latvių bei estų menininkių kūrinių paroda Estų namuose 243 East 34th St., Manhattan, N.Y., 3 val. popiet.

Kovo 9, sekmadienis — šv. Kazimiero minėjimas: 11 val. ryto mišios, bendra komunikacija Maspetho I. bažnyčioje ir pietūs parapijos salėje, 64-14 56th Road, Maspeth, N.Y.; 3 val. popiet parapijos salėje Lietuvos Vyčių NY ir NJ apskrities seimas. Rengia LV Gr. Neck 109 kp.

Kovo 16, sekmadienį — Kaziuکو mugė Lietuvių Laisvės salėje, Elizabeth, New Jersey. Rengia Elizabetho skautės.

Kovo 22-23, šeštadienį ir sekmadienį — Dail. R. Laniausko paveikslų paroda, Knights of Columbus salėje, 86-22 85th Street, Woodhaven, N.Y.

Kovo 23, sekmadienį — Knygos LITHUANIA, Geručio surengto veikalų anglų kalba, pristatymas lietuvių visuomenėi, 2 val. p.p., Le Cordon Bleu salėje, 96-01 Jamaica Ave., Woodhaven; rengia Lietuvos Nepriklausomybės Fondas.

Kovo 29 — LB New Yorko apygardos suvažiavimas Kolumbo vyčių salėje, 86-20 85th Street, Woodhaven, N.Y.

Kovo 29-30, šeštadienį ir sekmadienį — LB New Yorko apygardos rengia dail. Jono Rūtenio dailės darbų parodą Kolumbo vyčių salėje 86-20 85th St., Woodhaven, N.Y.

Balandžio 13, sekmadienį — Am. Lietuvių Katalikų Federacijos N.Y. ir N.J. apskrities seimelis Maspetho liet. parapijos salėje, 12 val. Rengia apskrities valdyba.

Balandžio 13, sekmadienį — Velykų stalas, Knights of Columbus salėje, 616 Jamaica Ave. Rengia New Yorko Liet. Moterų Klubas.

Balandžio 19, šeštadienį — Opeletės choras rengia savo sukakties 50 metų jubiliejų St. Matthias salėje, 58-15 Catalpa Ave., Ridgewood, N.Y.

Balandžio 27, sekmadienį — Lietuviška Seima — dialogas. Rengia Liet. Kat. Moterų Organizaciją Pasaulio Kūrybos Draugija.

Numatomus parengimus pranešti LB New Yorko apygardos švietimo ir informacijos vadovui V. Radzivaui, 84-16 110th Street, Richmond Hill, N.Y. 11418. Telef. HI 1-9720.

Newark, N.J.

Vasario 2 d. Balčiūnų namuose įvyko turininga literatūros popietė, kurios tikslas — arčiau susipažinti su trimis knygomis: Jurkaus, Barėno ir Liet. Literatūra Svetur, kurias aptarė Pranas Naujokaitis. Jurkaus "Ant Vilnelės Tilto" ir Barėno "Atsitikt. Susitikimams" teko mažiau laiko. Ilgiau sustota prie kelių autorių "Lietuvių Literatūra Svetur".

Diskusijų metu, išryškėjus nuomonėms, seka išvada, kad šis daug žadėjęs veikalas savęs nepateisina dėl šių motyvų: labai krenta į akis dominavimas vienos žmonių grupės, būtent — lankininkų. Antra, kai kurie redaktoriai ėmėsi šio labai sunkaus ir atsakingo darbo, neturėdami toj srity gilaus patyrimo, nei literatūrinio išsilavinimo. Tai ypač patvirtina romano srityje ir skersiniame piūvyje.

K. Barėno ir Pauliaus Jurkaus kūrinių paskaitė Bronius Balčiūnas. —K. Gr.

Dainuoja sol. Violeta Čižauskaitė-Balčiūnienė Lietuvos nepriklausomybės minėjime vasario 16 Webster salėje Manhattane. Akomponuoja Aldona Kepalaitė. Nuotr. R. Kisieliūsis

NEW YORKO LIETUVIAI MINĖJO VASARIO 16

New Yorke Lietuvos nepriklausomybės šventei pritaikytos pamaldos šiemet buvo Angelų Karalienės parapijos bažnyčioje. Mišias aukojo ir pamokslą pasakė kun. V. Pikturina. Organizacijos buvo su vėliavom. Gaila, kad žmonių tose pamaldose buvo mažokai.

Pats minėjimas buvo 4 v. popiet Webster salėje, Manhattane. Programa pradėta tik su 15 minučių pavėlavimu. Įnešus vėliavas, Apreiškimo pa-

leškoma jaunas vyras, kuris norėtų išmokti ir interesuojasi apie vandentiekio darbus (plumbing). Geras atlyginimas. Pažadėjama, kad turėtų leidimą vairuoti automobilį. Informacijai skambinti tarp 8-9 val. ryto. Tel. GL 3-5488.

leškoma siuvėjų, kurios moka siūti sagas (Button hole). Geras atlyginimas ir pastovus darbas. Tel. GL 6-2880. Kreiptis RFG Novelty Co., 333 St. Nicholas Ave., Ridgewood, N.Y. 11237.

Reikalingas siuvėjas-tailor. Už valandą moka 3.50 dol. Krautuvė ir siuvykla turi oro vėsinimą. Gražus miestelis, arti jūra. Kreiptis telefonu: (201) 462-7662, arba rašyti: Charles, 37 East Main St., Freehold, N.J., 07728.

Nesiduokite apgaunami ir permokėkite! TV, radio, adding ir rašomas mašinas gausite pigiausiai ir sąžiningai per SPARTĄ. Prekės tiesiai iš firmų sandėlių, taisydas fabrikų paruoštų tos pat firmos mechanikų Jūsų bute. Pranešę kuo domitės, gausite autentiškus firmų katalogus. Kreiptis adresu: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr., E. Northport, N.Y. 11731 Tel. (516) 757-0055.

Cambridge, Mass.

Vasario 16 buvo švenčiama sekmadienį, vasario 16. Mišios už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę aukotos 8:30 v. ryto. Popiet 2 val. palaiminimas bažnyčioje, kurio metu buvo koncertinė dalis: Stasė Daugėlienė iš Bedford, N. H., pagiedojo Naujalo "Malda", Moniuskos "O, Visagali", Sasnauskos "Skubink prie kryžiaus" (smuiku palydėjo Iz. Vasyliūnas) ir B. Budriūno "Sveika Marija". Po pamaldų visi giedojo "Marija, Marija".

Po parapijos salėje buvo minėjimas. Žodį tarė parapijos klebonas kun. Simeonas Saulėnas. Pagrindinė kalbėtoja buvo Elena Vasyliūnienė. Aleksandra Daukantiene paskaitė patriotinių eilėraščių, parapijos mokyklos seselių paruošti vaikučiai pagiedojo keturias liaudies dainas. Programai pasibaigus rinktos aukos mūsų politiniam veiksmui. Pabaigai Nelė Ambrozaitienė su savo pagelbininkėmis visus pavaišino kavute ir užkandžiais.

Parapijos savaitiniai vaidinami social parapijos salėje vyksta kiekvieną ketvirtadienio vakarą nuo 8 val. vak. Svečiai vaišinami kava ir skanomis pončkomis. Dalyviam, kaip įžangos dovana, duodamas naujas televizijos aparatas—Portable TV.

Parapijos misijos vyks nuo kovo 2-9. Pirmas tris dienas pamokslai bus sakomi angliškai, o kitas tris dienas lietuviškai. Misijas ves marijonas kun. Antanas Švedas, kuris darbuojasi Argentinoje ir dabar yra parvykęs atostogų.

Sutvirtinimo Sakramentas parapijos bažnyčioje bus teikiama gegužės 10 d. 2 val. popiet. Sakramentą suteiks vyskupas Thomas Riley.

Parapijos metinė vakarienė parapijos salėje įvyks kovo 16 d. 5:30 val. vak. Vakarienės rengimui yra organizuojamas komitetas. Komiteto organizavimui reikalu vasario 11 įvyko pirmasis sarapiečių susirinkimas.

BROCKTON, MASS.

Dionyzas Meizys, gyvenęs 16 Holbrook Avenue, mirė 1968 gruodžio 31, pažėistas pravažiuojančio automobilio. Veliomis nuliūdime paliko žmoną Bronę ir sūnus Almontą ir Juliją.

Jo atminčiai įamžinti bičiuliai ir kaimynai surinko ir paskyrė 100 dol. nario auką Lietuvių Fondui. Prie šios aukos prisidėjo: V.A. Baruliai, E. R. Bielkevičiai, E. T. Bliudnikai, J. P. Braškai, S. A. Adomaičiai, E. M. Gailiai, S. M. Gofensai, G. K. Stankai, A. Surovičienė, L. A. Kulbiai, O. J. Valiūnai, A.P. Urbai, V. B. Tamuliai ir Ardel Sportswear bendradarbiai.

—VAS

DRUSKONIE HALL

vasarvietė yra atidaryta žiemos sezonui. Priimami visi, kurie nori sildinėti ar pailsėti.

Telefonas: Area Code 914 676-46-61

Adresas: DRUSKONIE HALL

Andes, N.Y. 13731

Sophie Zagorski-Kraunaitis

ED. PODOLAK

and his

MERRY MUSICIANS

7 asmenų orkestras

groja įvairius pramoginius šokus.

Vadovas Vytautas Prapuolenis

Kreiptis: 46 Tatman St. Worcester, Mass. 01607 — Telef. 756-2213

(p.j.)

Tragiškai žuvus

A + A

inž. JONUI - DONALDUI ŽILINSKUI,

jo tėveliams, broliui Juozui ir sesutei Aldonai reiškiami gilią užuojautą.

L. B. Jersey City apylinkės valdyba ir nariai

Apreiškimo parapijos choras, diriguojamas Algirdo Kačanausko, dainuoja Lietuvos nepriklausomybės minėjime Webster salėje Manhattane. Nuotr. R. Kisieliūsis